

Годишен извештај за
работењето на
Сава пензиско друштво
а.д. Скопје за 2018 година

Содржина

1. Профил на Друштвото	4
2. Основни податоци за Сава пензиско друштво а.д. Скопје	5
3. Корпоративно управување, акционерски капитал и сопственичка структура	13
3.1 Корпоративно управување	13
3.2 Фидуцијарна должност	17
3.3. Кодекс за добро корпоративно управување	17
3.4 Внатрешна ревизија	17
3.5 Спонзорства и донации	18
3.6 Судски постапки	19
4. Организациона поставеност	19
5. Деловна етика	19
5.1 Етички кодекс	19
5.2 Усогласеност со прописи	20
5.3 Спечување перење пари	20
6. Деловни политики	20
6.1 Политика на вложувања на средствата на Друштвото со цел одржување и поддршка на успешноста во работењето на Друштвото	20
6.2 Политика на дивиденди	21
6.3 Политика на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина	21
6.4 Големи зделки	21
7. Пазарите на капитал во 2018 година	21
8. Резултати од работењето	25
8.1 Продажба	25
8.1.1 Отворен задолжителен пензиски фонд Сава пензиски фонд	25
8.1.2 Отворен доброволен пензиски фонд Сава пензија плус	25
8.2 Маркетинг и ПР Активности	26
8.2.1 Маркетинг	26
8.2.2 ПР активност	27
8.3 Агентска мрежа	28
8.3.1. Обука на агентите	28
8.3.2. Продажни места	29
8.4 Управување со средствата на задолжителниот пензиски фонд	29
8.4.1 Остварени приливи на средства во фондот	29
8.4.2. Инвестициско портфолио на задолжителниот пензиски фонд	29
8.4.3. Промени во структурата на инвестициското портфолио	30

8.4.4.	Структура на инвестициите со средствата на задолжителниот пензиски фонд и целна структура на портфолио	31
8.4.5.	Нето вредност на Фондот и движење на вредноста на сметководствената единица	31
8.4.6.	Оценка на резултатите на фондот.....	32
8.5.	Управување со средствата на доброволниот пензиски фонд	32
8.5.1.	Остварени приливи на средства во фондот	32
8.5.2.	Инвестициско портфолио на доброволниот пензиски фонд	32
8.5.3.	Промени во структурата на инвестициското портфолио	33
8.5.4	Структура на инвестициите со средствата на доброволниот пензиски фонд и целна структура на портфолио	34
8.5.5	Нето вредност на Фондот и движење на вредноста на сметководствената единица	34
8.5.6.	Оценка на резултатите на Фондот	35
8.6	Управување со ризиците на Друштвото	35
8.6.1	Оперативен ризик	35
8.6.2.	Пазарни ризици	35
8.6.3.	Кредитни ризици	36
8.6.4	Ликвидносен ризик	36
8.7	Управување со ризици на Фондовите	36
9.	Информатичка технологија	37
9.1	Сигурност на информацискиот систем	37
10.	Управување со човечки ресурси.....	38
10.1	Развој и обука на вработените.....	38
10.2	Студентски практики.....	39
11.	Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018 и Извештај на независните ревизори.....	40

1. Профил на Друштвото

Сава пензиско друштво а.д. Скопје е првото друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови во Република Македонија. Основано во 2005 година како друштво за управување со задолжителен пензиски фонд, а од 2009 година ја проширува дејноста и добива дозвола за управување со првиот доброволен пензиски фонд.

Со блок трансакцијата склучена на 13.03.2018 година, на Македонската берза, заврши процесот на пренос на акциите на Друштвото, во сопственост на НЛБ д.д. Љубљана (51% од акциите) и НЛБ Банка АД Скопје (49% од акциите) на купувачот „Позаваровалница Сава д.д., Љубљана“. Промената е впишана во акционерската книга на Друштвото, што се води во Централниот депозитар на хартии од вредност, на 14.03.2018 година.

Името на Друштвото е променето од „НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје“ во „Сава пензиско друштво а.д. Скопје“. Името на задолжителниот фонд е променето од Отворен задолжителен пензиски фонд „НЛБ Пензиски фонд“ во Отворен задолжителен пензиски фонд „Сава пензиски фонд“, а името на доброволниот фонд е променето од Отворен доброволен пензиски фонд „НЛБ Пензија плус“ во Отворен доброволен пензиски фонд „Сава пензија плус“.

Од основањето до денес Друштвото остварува континуиран раст и унапредување во сите сегменти во работењето што се должи на воспоставената корпоративна култура, создавањето сопствена традиција, ангажирањето на професионалниот кадар и современата информатичка технологија.

Поаѓајќи од својата примарна дејност, Друштвото посветува особено внимание на непосредната презентација на понудата на своите продукти, задолжително и доброволно пензиско осигурување, како и континуираното проширување и унапредување на услугите што ги нуди на своите членови. Инвестирањето на средствата на пензиските фондови, претставува примарна одговорност на добро организиран и високостручен тим. Друштвото е долгорочно определено во процесот на управувањето со средствата на пензиските фондови да обезбеди приноси од инвестирањето што ќе ги зголемат заштедите за посигурна и постабилна иднина на членовите.

Визија

Посветено работиме и градиме Друштво кое е препознаено по грижата за своите членови, транспарентноста и високите морални вредности, како и по својата активна улога во одржливоста на пензискиот систем, човечката околина и општеството во целина.

Мисија

Обезбедување на финансиска сигурност и одржлива иднина за нашите членови, нашите вработени, нашите партнери и нашите сопственици. Преку раст на вредноста на пензиските заштеди се стремиме да обезбедиме соодветна пензија за нашите членови. На вработените им овозможуваме професионален и личен развој, а на сопствениците соодветен поврат на капиталот. Преку одговорно работење ние креираме вредност за општеството.

Вредности

- Високи стандарди за корпоративно управување базирано на принципите на посветеност, одговорност, транспарентност и етика.
- Трајно партнерство со членовите базирано на едукација, етичко работење и доверба.

- Високи професионални стандарди, корпоративни вредности, компетенции во управувањето со инвестициите и ризиците, обезбедување на фидуцијарна одговорност на сите нивоа, силни внатрешни контроли и ревизија.
- Добрата работна средина, културата на нашите вработени и нивниот континуиран професионален и личен развој се предуслов за градење на нашиот тим.

2. Основни податоци за Сава пензиско друштво а.д. Скопје

Адреса:	Ул. Мајка Тереза бр. 1 Скопје
Телефон:	02/ 5100285, 02/15 500. Факс 02/3236 989
ЕМБ на фирмата:	5989434
Даночен број:	4030005551006
Жиро сметка:	210-059894340105
Деловна банка:	НЛБ Банка АД Скопје

Датум на издавање на дозволи:

- Одлука за формирање на друштво за управување со пензиски фондови од 04.04.2005 година, издадена од страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување.
- Одлука за управување со пензиски фонд „Нов пензиски фонд“ – отворен пензиски фонд од 09.06.2005 година, издадена од страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување.
- Одлука за полноважност на условно одобрение за управување со доброволен пензиски фонд од 03.06.2009 година, издадена од страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување.

Структура на сопственост:

- Позаваровалница Сава д.д., Љубљана со 100% од основачкиот капитал.
- Основачкиот капитал на Друштвото изнесува 2,12 милиони евра.
- Дејност: 66.30 –дејности на управување со фондови.

Структура на сопственост до 14.03.2018 година:

- Нова Љубљанска банка ДД Љубљана, Република Словенија со 51% од основачкиот капитал и
- НЛБ Банка АД Скопје, Република Македонија со 49% од основачкиот капитал.

Овластен Надворешен ревизор на работењето на Друштвото за 2018 година е Друштвото Ernst&Young Овластени ревизори ДОО, Скопје.

Овластен Надворешен ревизор на задолжителниот пензиски фонд за 2018 година е Ernst&Young Овластени ревизори ДОО, Скопје.

Овластен Надворешен ревизор на доброволниот пензиски фонд за 2018 година е Друштвото Ernst&Young Овластени ревизори ДОО, Скопје.

Табела 1 – Извештај за сеопфатна добивка по локални прописи

	Година завршена на 31 декември	
	2018	2017
	во илјади МКД	
Приходи од управување со фондови	217.570	194.688
Приходи од надоместок од придонеси	88.675	85.508
Приходи од надоместок од управување	128.894	109.180
Приходи од надоместок за премин	1	-
Расходи од управување со фондови	-61.939	-56.630
Расходи за МАПАС	-28.271	-25.007
Расходи за чувар на имот	-17.768	-17.797
Трошоци за трансакции	-154	-13
Трошоци за маркетинг	-10.978	-10.010
Трошоци за агенти	-3.473	-2.578
Останати трошоци од управување со фондови	-1.295	-1.225
Добивка од управување со фондови	155.631	138.058
Приходи од камати на вложувања во депозити	8.796	5.849
Приходи од вложувања во хартии од вредност	8.132	9.176
Останати приходи	1.908	4.465
Материјални трошоци	-14.620	-13.994
Трошоци за вработени	-49.757	-46.319
Амортизација	-1.760	-1.914
Останати нематеријални расходи	-6.510	-8.132
Бруто добивка	101.820	87.189
Данок на добивка	-10.344	-8.883
Нето добивка за годината	91.476	78.306
Нето добивка од повторно вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба	7.570	4.750
Актуарски добивки на дефинирани планови за користи на вработени	191	-70
Друга нето сеопфатна добивка	7.761	4.680
ВКУПНА НЕТО СЕОПФАТНА ДОБИВКА	99.237	82.986
Финансиски показатели		
ROA пред данок	19,30%	21,40%
ROA по данок	17,30%	19,20%
ROE пред данок	20,40%	21,30%
ROE по данок	18,40%	19,10%
CIR	45,60%	48,40%

Табела 2 - Извештај за сеопфатна добивка по меѓународни сметководствени стандарди и меѓународни стандарди за финансиско известување (МСС и МСФИ) *

	Година завршена на 31 декември	
	2018	2017
	во илјади МКД	
Приходи од управување со фондови	217.570	194.688
Приходи од надоместок од придонеси	88.675	85.508
Приходи од надоместок од управување	128.894	109.180
Приходи од надоместок за премин	1	-
Расходи од управување со фондови	-64.774	-60.254
Расходи за МАПАС	-28.271	-25.007
Расходи за чувар на имот	-17.768	-17.797
Трошоци за трансакции	-154	-13
Трошоци за маркетинг	-10.978	-10.010
Трошоци за агенти	-6.308	-6.202
Останати трошоци од управување со фондови	-1.295	-1.225
Добивка од управување со фондови	152.796	134.434
Приходи од камати на вложувања во депозити	8.796	5.849
Приходи од вложувања во хартии од вредност	8.132	9.176
Останати приходи	2.134	6.303
Материјални трошоци	-14.620	-13.994
Трошоци за вработени	-49.757	-48.496
Амортизација	-1.760	-1.914
Останати нематеријални расходи	-6.510	-8.132
Бруто добивка	99.211	83.226
Данок на добивка	-10.083	-8.487
Нето добивка за годината	89.128	74.739
Нето добивка од повторно вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба	7.570	4.750
Актуарски добивки на дефинирани планови за користи на вработени	191	-70
Друга нето сеопфатна добивка	7.761	4.680
ВКУПНА НЕТО СЕОПФАТНА ДОБИВКА	96.889	79.419
Финансиски показатели		
ROA пред данок	19,10%	18,70%
ROA по данок	17,20%	16,80%
ROE пред данок	20,10%	19,90%
ROE по данок	18,10%	17,90%
CIR	47,10%	48,20%

Табела 3 - Споредбени избрани финансиски податоци за работењето на Друштвото за 2018 година по локална регулатива и по МСС/МСФИ и причини за разликите

000 МКД	Локална регулатива	МСС/МСФИ	Разлика (локална регулатива/МСС-МСФИ)
Избрани финансиски податоци			
Вкупни приходи	236.404	236.632	-228
Вкупни расходи	134.584	137.421	-2.837
Данок на добивка (тековен)	10.344	10.344	-
Данок на добивка (одложен)	-	-261	-261
Нето добивка од тековното работење	91.476	89.128	2.348
Вкупен капитал	523.077	525.997	-2.920
Вкупни средства	544.767	549.961	-5.194
Вкупни обврски	21.690	23.964	-2.274
ROA пред данок	19,30%	19,10%	0,2 п.п
ROA по данок	17,30%	17,20%	0,1 п.п
ROE пред данок	20,40%	20,10%	0,3 п.п
ROE по данок	18,40%	18,10%	0,3 п.п
CIR	45,60%	47,10%	-1,5 п.п

*Друштвото изработува финансиски извештаи по МСС и МСФИ, за целите на изработка за консолидираните финансиски извештаи на Сава Ре Групацијата (Тагетик пакет на финансиски извештаи).

За 2018 година, во Билансот на успех кој се изработува во рамки на Тагетик пакетот, е вклучена нето добивката на Друштвото во период по стекнувањето, од 01.04.2018-31.12.2018.

За обезбедување на споредливост на податоците презентирани погоре, по локални прописи и по МСС/МСФИ, ставките од Билансот на успех се презентирани за цела 2018 година, со прилагодувања кон МСС/МСФИ на позициите по локални прописи, онаму каде има разлики помеѓу локалните прописи и МСС/МСФИ.

Поконкретно, разликите во финансиските податоци по локални прописи и по МСС/МСФИ произлегуваат од следното: за целите на изработка на консолидираните финансиски извештаи на Сава Ре Групацијата, Друштвото вонкниговодствено евидентира резервирања за неискористени денови од годишен одмор и врши разграничување на агентските трошоци за надоместоци за склучени договори за членство во задолжителниот фонд.

Обраќање на Претседателот на Управен одбор

Почитувани акционери,

По основањето на Друштвото во 2005 година, можам да констатирам дека 2018та е втора по "тежина" година од нашето основање, повторно одбележана со исклучително значајни политички и економски настани.

Континуитетот во политичката неизвесност, дилемите околу референдумот за прифаќање на промена на називот на државата и пристапувањето кон НАТО, суштинските измени во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Законот за пензиско и инвалидско осигурување, како и во Законот за личен доход, сите донесени во последните секунди од 2018 година, проследени со високата волатилност на пазарите на капитал во последниот квартал, беа дополнителен предизвик во процесот на промена на сопственикот и ребрендирањето согласно стандардите на Групаацијата Сава Ре.

Сепак и покрај таквите настани Друштвото продолжи со тренд на одлични резултати и остварување на деловните цели. Резултатите во повеќето области повторно ги надминаа очекувањата. Од финансиски аспект, Друштвото во 2018 година оствари најголема добивка од почетокот на своето работење во износ од 96,8 милиони денари или 1,49 милиони евра и ја заврши годината со капитал од околу 8,5 милиони евра.

Кај фондовите, Отворениот задолжителен пензиски фонд Сава пензиски фонд заклучно со 31.12.2018 година има 235.331 членови, а нето средствата на фондот изнесуваат 30,2 милијарди денари, односно 491,19 милиони ЕУР. Во споредба со претходната година остварениот прилив од придонеси и трансфери во 2018 е повисок за 13,47%. Отворениот доброволен пензиски фонд Сава пензија плус има 10.066 члена, а нето средствата на фондот изнесуваат околу 755 милиони МКД, односно 12,2 милиони ЕУР. Остварениот прилив на придонеси во 2018 година е повисок за 22,07% во споредба со 2017 година.

Изминатата година беше одбележана со висока волатилност особено во последниот квартал од годината, мерено според неколку параметри за волатилност на пазарите. Трговските војни и зголемувањето на каматната стапка на ФЕД придонесоа за пад на довербата кај менаџерите и предизвикаа зголемен страв од рецесија. Синхронизиранiot и силен глобален раст на економската активност од претходната година не се пренесе и во 2018 година, при што разочарувачки беше растот во Европа и пазарите во развој, додека пак САД имаа поголем раст од очекуваниот.

Во месец јули 2018 година Друштвото го заврши процесот на пререгирирање и продолжи да функционира под името Сава пензиско друштво а.д. Скопје. Процесот за преземање на Друштвото се одвиваше во согласност со законски дефинираната постапка, контролирана од страна на Агенцијата МАПАС, а Сава Ре д.д., Љубљана ги исполни строгите критериуми пропишани со законската регулатива и стана сопственик на Друштвото. Заедно со новото име, Друштвото, во процесот на ребрендирањето, доби и целосно нов визуелен лик, што успешно се комуницира со членството и јавноста преку сите канали.

И оваа година учествувавме во организација на третата едукативна кампања за реформираниот пензиски систем со носечка порака „ФОКУСИРАЈ СЕ НА ВАЖНОТО“ со која се обидовме да ги поттикнеме граѓаните да размислуваат за својата иднина, односно за својата пензија, да се

едуцираат за предностите од направената реформа, инвестирањето на средствата на пензиските фондови и членувањето во вториот столб.

Како општествено одговорна компанија и оваа година одвоивме дел од нашите средства за поддршка на активности кои придонесуваат за развој на спортот, културата, образованието, како и хуманитарни акции кои се организирани со цел создавање на здраво општество. Друштвото додели донации кои беа наменети за помагање и унапредување на животниот стил, едукацијата и здрави животни навики кај категории граѓани на кои тоа им е отежнато од различни причини, лица со загрозен социјален статус, лица со физичка и ментална попреченост, лица жртви на насилство, самохрани родители и деца без родителски надзор.

Посветеноста на основните фундаменти на корпоративното управување, пред се во унапредувањето на професионалните стандарди, корпоративните вредности, компетенциите во управувањето, фидуцијарна должност, дополнително зајакнување на внатрешни контроли и ревизија и разумно инвестирање на средствата на членовите и натаму остануваат наша долгорочна определба.

Со почит,

Давор Вукадиновиќ
Претседател на Управен одбор

Основни информации поврзани со објавените резултати од управувањето со пензиските фондови

Отворен задолжителен пензиски фонд Сава пензиски фонд

Принос* на средствата на Сава пензиски фонд за периодот 31.12.2011 – 31.12.2018 сведен на годишно ниво:

Вид на принос	Износ во %
Номинален	5,93%
Реален	4,72%

Реалниот принос се добива од номиналниот принос, коригиран за промената на нивото на трошоците на живот во пресметковниот период.

Приносот на Вашата индивидуална сметка е променлив и зависи од приносот на Вашиот задолжителен пензиски фонд и од надоместоците наплатени од Вашето друштво кое управува со задолжителениот пензиски фонд.

Надоместоци* кои ги наплатуваше Друштвото во периодот за кој се пресметува приносот 31.12.2011 - 31.12.2018

Период	01.01.2011-31.12.2011	01.01.2012-31.05.2013	01.06.2013-31.12.2013	01.01.2014-31.12.2014	01.01.2015-31.12.2015	01.01.2016-31.12.2016	01.01.2017-31.12.2017	01.01.2018-31.12.2018
Надоместок од придонеси	4,50%	4,00%	3,75%	3,50%	3,25%	3,00%	2,75%	2,50%
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата	0,050%		0,045%		0,040%		0,035%	
Надоместок за премин								
Број на денови на членство ≤720				15 евра (во денарска противвредност)				
Број на денови на членство > 720				Не се наплаќа надоместок за премин				

Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд за периодот за кој се објавува приносот 31.12.2011 – 31.12.2018 изнесуваат вкупно 17.267.522 денари. Износот на трансакциони провизии по една сметководствена единица за тој период изнесува 0,11 денари. Нема намалување на надоместоци за постојано членство.

Надоместоци* кои ги наплатуваше Друштвото во 2018 година:

Надоместок од придонеси	2,50%
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата на фондот	0,035%
Надоместок за премин	
Број на денови на членство ≤720	15 евра (во денарска противвредност)
Број на денови на членство > 720	Не се наплаќа надоместок за премин

Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд за периодот 01.01.2018 – 31.12.2018 изнесуваат вкупно 1.510.521 денари. Износот на трансакциони провизии по една сметководствена единица за тој период изнесува 0,01 денари.

Вредноста на нето средствата* акумулирани во Сава пензиски фонд на 31.12.2018 година изнесува 30.205,96 милиони денари односно 491,19 милиони ЕУР. Во Сава пензиски фонд заклучно со 31.12.2018 година има 235.311 отворени сметки и потсметки.

Отворен доброволен пензиски фонд Сава пензија плус

Приносот* на средствата во Отворениот доброволен пензиски фонд Сава пензија плус за периодот од 31.12.2011 до 31.12.2018 година, сведен на годишно ниво изнесува:

Вид на принос	Износ во %
Номинален	6,13%
Реален	4,91%

Реалниот принос се добива од номиналниот принос коригиран за промената на нивото на трошоците на живот во пресметковниот период.

Приносот на Вашата доброволна индивидуална сметка и/или професионална сметка е променлив и зависи од приносот на Вашиот доброволен пензиски фонд и од надоместоците наплатени од Вашето друштво кое управува со доброволниот пензиски фонд

Надоместоци* кои ги наплатуваше Друштвото во периодот за кој се објавува приносот 31.12.2011 - 31.12.2018

Период	31.12.2011-31.12.2016	01.01.2017-31.12.2018
Надоместок од придонеси	3,80%	2,90% за индивидуални членови и максимум 3,80% за членови со професионална сметка
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата	0,15%	0,10%
Надоместок за премин		
Број на денови ≤360	10 Евра во денарска противвредност	
Број на денови > 360	не се наплаќа надоместок за премин	

Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд за периодот за кој се објавува приносот 31.12.2011 – 31.12.2018 изнесуваат вкупно 1.184.571 денари. Износот на трансакциони провизии по една сметководствена единица за наведениот период изнесува 0,27 денари. Нема намалување на надоместоци за постојано членство.

Надоместоци* кои ги наплатуваше Друштвото во 2018:

Надоместок од придонеси	2,90% за индивидуални членови и максимум 3,80% за членови со професионална сметка
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата	0,10%
Надоместок за премин	
Број на денови ≤360	10 Евра во денарска противвредност
Број на денови > 360	не се наплаќа надоместок за премин

Кај членовите со професионални пензиски сметки (членови на професионални пензиски шеми), надоместокот од придонеси се уредува со договорот за вклучување на професионалната пензиска шема во Сава пензија плус и е наведен во Правилата на професионалната пензиска шема.

Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд за периодот 01.01.2018-31.12.2018 изнесуваат вкупно 197.793 денари. Износот на трансакциони провизии по една сметководствена единица изнесува 0,04 денари.

Во Сава пензија плус на 31.12.2018 има 10.066 членови*. Вредноста на нето средствата акумулирани во Сава пензија плус на 31.12.2018 година изнесува 755,38 милиони МКД, односно 12,28 милиони ЕУР*.

* Извор: Веб страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување www.mapas.mk

** Извор: Сава пензиско друштво -Трансакциски трошоци за Македонска Берза АД Скопје, ЦДХВ АД Скопје и институции во странство

Менаџерска структура

Управен одбор

Давор Вукадиновиќ – Претседател на Управниот одбор
Мира Шекутковска – Член на Управен одбор

Директори на Сектори

Сузана Несторова - Директор на Сектор за внатрешна ревизија
Петар Талески - Директор на Сектор за управување со ризици и позадински операции
Коста Ивановски – Директор на Сектор инвестиции.

3. Корпоративно управување, акционерски капитал и сопственичка структура

3.1 Корпоративно управување

Корпоративното управување во Друштвото претставува збир на правила со кои се уредуваат начинот, постапките и процесите преку кои Управниот, Надзорниот одбор, лицата со посебни овластувања и одговорности и раководните лица во Друштвото, донесуваат одлуки во врска со управувањето на Друштвото, ОЗПФ Сава пензиски фонд и ОДПФ Сава пензија плус и начинот како се следи имплементацијата на тие одлуки.

Целта на доброто корпоративно управување е обезбедување одговорност и транспарентност во работењето на Друштвото, создавање на доверба меѓу Управниот и Надзорниот одбор и заинтересираните субјекти, особено членовите на пензиските фондови и подобрување на ефикасноста на работењето на Друштвото и пензиските фондови.

Собрание на акционери

Во текот на 2018 година беа одржани четири седници.

На Собранието одржано на 23.01.2018 година беше усвоена Одлука за пренос на 100% од акциите издадени од НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје, со која се одобри преносот на 21.200 обични акции на акционерите Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана и НЛБ Банка АД Скопје да се изврши на Позаваровалница Сава д.д. под услов Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување да издаде претходна согласност.

Годишното собрание беше одржано на 30.03.2018 година при што Собранието ги усвои редовните точки за работа.

На Собранието одржано на 23.04.2018 година беа усвоени: Одлука за промена на фирма на Акционерското друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови НЛБ Нов пензиски фонд Скопје, Статутарна одлука за изменување и дополнување на Статутот на НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје, Одлуки за констатирање на престанок на функција на членови на Надзорен одбор, Одлуки за избор на членови на Надзорен одбор, Одлука за назначување на овластен ревизор и Одлука за утврдување на надомест за надворешни членови на Надзорен одбор.

На Собранието одржано на 06.11.2018 година беше донесена Одлука за распределба на нераспределена акумулирана добивка и исплата на дивиденда за 2017 година, а беа усвоени Деловник за работа на Собранието на акционери на Сава пензиско друштво а.д.Скопје и Кодекс за корпоративно управување на Сава пензиско друштво а.д. Скопје.

Надзорен одбор

Водечката улога во рамките на системот на корпоративното управување ја има Надзорниот одбор кој ги дефинира мисијата и целите на Друштвото, ги застапува интересите на Друштвото, обезбедувајќи заштита на акционерите. Надзорниот одбор врши контрола и надзор врз управувањето со Друштвото и пензиските фондови што го врши Управниот одбор, одговорен е да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Друштвото и пензиските фондови, одговорен е за утврдување на стратегијата на Друштвото и пензиските фондови, навремено и точно финансиско известување на МАПАС, утврдување на деловните приоритети и насочување на работењето на Управниот одбор.

Во 2018 година, Надзорниот одбор одржа 9 седници.

Во текот на 2018 година, Надзорниот одбор на Друштвото го сочинуваа 4 (четири) членови, од кои еден независен и тоа:

1. Марјета Звер Цанкар - Претседател на Надзорен одбор, до 08.06.2018 година. Вработена на местото: Заменик директор во Сектор за управување со НЛБ Групаацијата во НЛБ д.д. Љубљана, со дејност: Банкарство;
2. Круно Абрамович – Член на Надзорен одбор, до 08.06.2018 година. Вработен и Претседател на Управниот одбор на НЛБ Склади управување со средства ДОО Љубљана, со дејност: Останати финансиски услуги;
3. Богоја Китанчев – Член на Надзорен одбор, до 08.06.2018 година. Вработен на местото: Директор на Сектор за управување со ризици во НЛБ Банка АД Скопје, со дејност: Друго монетарно посредување;

4. Јуре Корент - Член на Надзорен одбор од 08.06.2018 и Претседател на Надзорен одбор од 06.07.2018 година. Вработен на местото: Директор на областа за корпоративни финансии во Позаваровалница Сава д.д., Љубљана, со дејност: Реосигурување;
5. Д-р Мојца Горњак - Член на Надзорен одбор од 08.06.2018 година. Вработена на местото: Раководител на Службата за сметководство во Позаваровалница Сава д.д., Љубљана, со дејност: Реосигурување;
6. Павел Гојкович - Член на Надзорен одбор од 08.06.2018 година. Вработен на местото: Директор на областа за надзор над развојот и спроведувањето на животните и пензиските осигурувања во Позаваровалница Сава д.д., Љубљана, со дејност: Реосигурување;
7. Гоце Христов – Независен член на Надзорен одбор. Вработен на местото: Партнер за ревизија и овластен ревизор во Друштво за ревизија Мур Стивенс ДОО Скопје, со дејност: ревизорски и сметководствени услуги;

Надзорниот одбор на Друштвото е составен од најмалку четири члена кои ги избира Собранието на акционери, кои по изборот треба да бидат одобрени од страна на МАПАС, при тоа водејќи грижа за балансиран состав, експертски знаења и адекватна персонална квалификација на членовите. Најмалку еден од членовите на Надзорниот одбор е независен член.

Во 2018 година, членовите на Надзорниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, остварија примања од заснован работен однос кај други работодавачи, кои се наведени во текстот погоре, и тоа:

- Плата: 15.906 илјади МКД
- Надоместоци на плата: 40 илјади МКД
- Бонус: 392 илјади МКД
- Осигурувања: 0 илјади МКД
- Други права: 658 илјади МКД

Забелешка: Примањата на членовите на Надзорниот одбор, кои ја остваруваа функцијата само во дел од 2018 година, се утврдени за периодот на времетраење на мандатот (Марјета Звер Цанкар, Круно Абрамович и Богоја Китанчев), односно за втората половина од 2018 година (Јуре Корент, Д-р Мојца Горњак и Павел Гојкович), додека примањето на независниот член Гоце Христов е утврдено за цела 2018 година.

Претседателот Јуре Корент е член на Надзорен одбор на Сава покојнинска дружба д.д., Марибор.

Членот на Надзорниот одбор Павел Гојкович е член на Надзорен одбор на Заваровалница Сава д.д., Марибор и член на Надзорен одбор на Сава животно осигурување а.д.о. Белград. Независниот член Гоце Христов не е член на орган на управување на други Друштва.

Во 2018 година, членовите на Надзорниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, не остварија примања (плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права) од членство во органи на управување на други Друштва.

Управен одбор на Друштвото

Управниот одбор го претставува и застапува Друштвото и пензиските фондови и раководи со нивната работа и има најшироки овластувања во управувањето, вршењето на сите работи поврзани со водењето на работите, тековните активности и дејствува во сите околности од име на Друштвото и пензиските фондови во рамките на предметот на работењето, освен за оние за кои е потребна согласност од Надзорен одбор.

Управниот одбор работи и одлучува на редовни седници кои се одржуваат најмалку еднаш месечно. Покрај редовните седници, Управниот одбор одлучуваше и секојдневно со одлуки надвор од седница. Во 2018 година Управниот одбор одржа 25 седници.

Управниот одбор ги извршуваше надлежностите предвидени со Статутот на Друштвото и Деловникот за работење и надлежност на Управниот одбор, се грижеше за тековното работење на Друштвото, воспоставување на структура на добро корпоративно управување, ги извршуваше одлуките на Собранието и на Надзорниот одбор, донесуваше општи акти, ја утврдуваше стратегијата, деловната политика и годишниот план на Друштвото, го контролираше инвестирањето на средствата на Друштвото и пензиските фондови. Управниот одбор се грижеше за обезбедување на услови за работење на Друштвото во согласност со прописите, управување и следење на ризиците на кои е изложено Друштвото.

Во 2018 година, членовите на Управниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, остварија примања од работен однос во Сава пензиско друштво а.д. Скопје, и тоа:

- Плата: 8.067 илјади МКД
- Надоместоци на плата: 0 МКД
- Бонус: 2.689 илјади МКД
- Осигурувања: 389 илјади МКД
- Други права: 82 илјади МКД

Во 2018 година, членовите на Управниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, не остварија примања (плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права), од членство во органи на управување на други Друштва и од работен однос кај други работодавачи.

Одбор за управување со инвестиции

Одборот е постојано, стручно, консултативно, координативно и советодавно тело на Управниот одбор, што Управниот одбор го формира од редот на своите членови и други лица. Во составот на Одборот за управување со инвестиции се именувани лица со високо стручни познавања од областа на инвестирањето и управувањето со ризиците.

Одборот за инвестиции работи на седници кои се одржуваат најмалку еднаш месечно. Во текот на 2018 година Одборот одржа 12 седници.

Одборот за инвестиции ги следеше и анализираше: информациите за состојбите на финансиските пазари и пазарот на капитал во Република Македонија, ЕУ, земјите членки на ОЕЦД и пошироко, основните показатели за управувањето со инвестициите на фондовите,

структурата на инвестициското портфолио на фондовите, ризиците поврзани со инвестирањето на средствата, законски и интерно поставени лимити за инвестирање на средствата.

3.2 Фидуцијарна должност

Членовите на Управен одбор, Надзорен одбор и раководните лица во Друштвото имаат фидуцијарна должност да работат единствено во корист на интересите на членовите и на пензионираните членови на пензиските фондови со кои управува Друштвото, која ја спроведуваат со примена на високи стандарди на етика и интегритет и без конфликт на интереси.

Друштвото обезбедува примена на фидуцијарната должност од стана на секој вработен и ангажирано лице во Друштвото.

3.3. Кодекс за добро корпоративно управување

Во Кодексот за добро корпоративно управување на Сава пензиско друштво а.д. Скопје пропишани се правила, стандарди и принципи согласно кои се воспоставени практики на добро корпоративно управување во Друштвото. Правилата за добро корпоративно управување во целост се применуваат во работењето на Друштвото во 2018 година. Во 2018 година, Друштвото го ажурираше Кодексот за добро корпоративно управување.

Друштвото има воспоставено ефикасен систем на поплаки од членовите на пензиските фондови, систем за контрола на усогласеност на работењето на Друштвото и пензиските фондови со прописите, систем на идентификација, мерење и управување со ризици во работењето.

Водејќи се од правилата и стандардите за управување и раководење на органите, Друштвото го зголемува нивото на доверба кај вработените, членовите, пензионираните членови и потенцијалните членови на пензиските фондови со кои управува.

3.4 Внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија во Сава пензиско друштво а.д. Скопје е организирана како независен организационен дел, функционално и организациски издвоен од останатите делови на Друштвото, непосредно одговорен за својата работа пред Надзорниот одбор на Друштвото. Внатрешната ревизија на Сава пензиско друштво а.д. Скопје ги извршува своите активности во согласност со законската регулатива за пензиски фондови, Политиката за внатрешна ревизија на Друштвото, етичкиот Кодекс и меѓународните стандарди за внатрешна ревизија.

Основната цел на работењето на внатрешната ревизија е преку своите прегледи да обезбеди превентивна, целосна и континуирана контрола на работењето на Друштвото и фондовите, да даде разумно уверување на Управниот и Надзорниот одбор дека Друштвото и фондовите работат согласно законските, подзаконските и интерните акти, дека сметководствената евиденција и финансиските извештаи на Друштвото и фондовите се точни и потполни, дека воспоставениот систем на внатрешни контроли и управувањето со ризиците адекватно и ефикасно делуваат.

Внатрешната ревизија во 2018 година ги спроведуваше ревизорските активности врз основа на Годишниот план за работа и барањата на Управниот одбор. Планирањето на ревизорските прегледи првенствено е засновано на анализа и оценка на ризиците на сите процеси карактеристични за Друштвото и фондовите.

Во текот на 2018 година, Секторот за внатрешна ревизија изврши вкупно 6 (шест) ревизорски прегледи од кои 5 се редовни, а еден е вонреден преглед по барање на Управниот одбор.

После секој завршен преглед, Внатрешната ревизија доставуваше конечни ревизорски извештаи до Управниот одбор и ревидираните организациони единици во кои препорачуваше мерки и даваше предлози за одредени подобрувања на ефективност на процесите, контролните системи и општата ефикасност на работење на Друштвото и фондовите.

Врз основа на сите наоди до кои дојде Внатрешната ревизија при спроведување на ревизорските прегледи во 2018 година, оцени дека **управувањето со организацијата, клучните ризици и интерните контроли во Друштвото се добри.**

Севкупната добра оценка се должи на тоа што, во ревидираните процеси не беа утврдени наоди кои носат високи ризици или бројни наоди со среден ризик заради слабости во управувањето на организацијата или отсуство на внатрешни контроли кои би го попречиле остварувањето на деловните и стратешки цели на Друштвото и фондовите.

За позначајните констатации, ризици и препораки од ревизорските прегледи, на квартална основа го известуваше Надзорниот одбор на Друштвото, како и за тековниот статус на отворените препораки, мерките и активностите на Управниот одбор за нивна реализација.

3.5 Спонзорства и донации

Сава пензиско друштво а.д. Скопје како општествено одговорна компанија и оваа година одвои средства за поддршка на активности кои придонесуваат за развој на спортот, културата, образованието како и хуманитарни акции кои се организираат со цел за создавање на здраво општество.

Оваа година Друштвото беше дел од 16-тиот Амаатерски Хуманитарен Велеслалом чии донации беа наменети за помагање и унапредување на животниот стил, едукацијата и здрави животни навики кај категории граѓани на кои тоа им е отежнато од различни причини, лица со загрозен социјален статус, лица со физичка и ментална попреченост, лица жртви на насилство, самохрани родители и деца без родителски надзор и други.

Спортот е една од главните активности кои придонесуваат за правилен раст и развој на младите. И оваа година Сава пензиско друштво а.д. Скопје беше еден од спонзорите на фудбалскиот турнир „Спорт јуниор Скопје“, на кој настапија повеќе од 1.000 деца од Државата и странство.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје донираше финансиски средства за помош и поддршка и на други физички лица и здруженија во текот на годината.

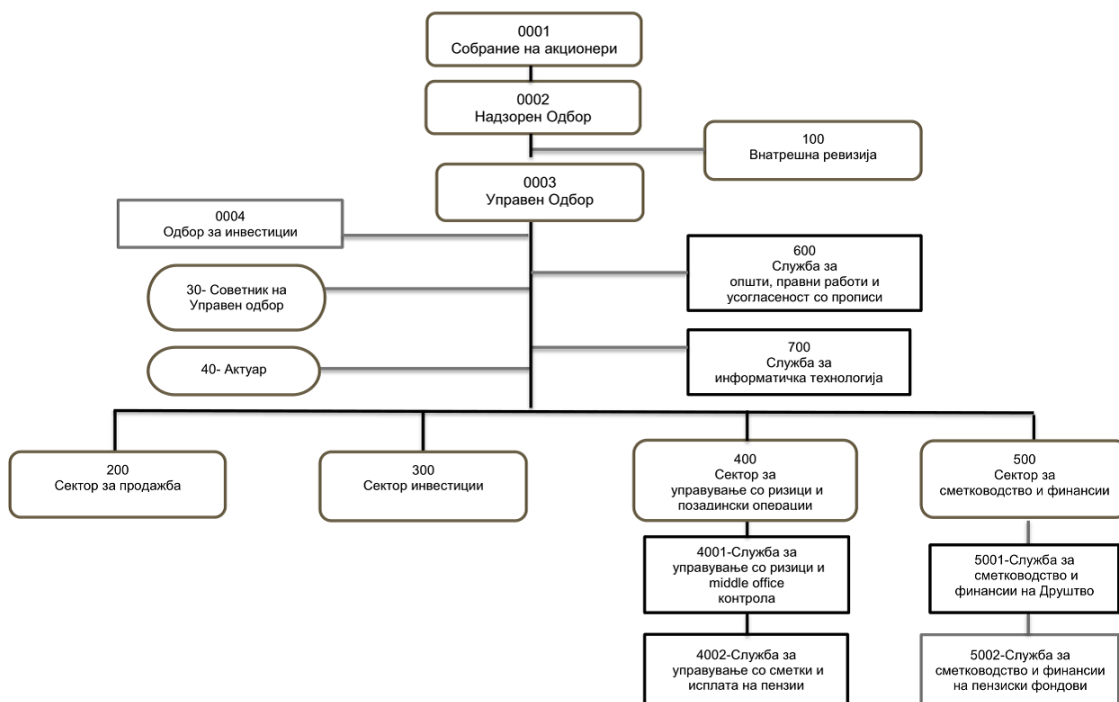
3.6 Судски постапки

Во 2018 година Друштвото соработуваше со Адвокатската канцеларија Б.Радојчиќ. Друштвото, како тужена страна во две судски постапки, во 2018 година поднесе жалби против пресудите донесени од Основниот суд во Скопје. Друштвото очекува да завршат судските спорови со тужителите кои се членови на задолжителниот пензиски фонд и да се вратат во осигурување само во прв пензиски столб согласно усвоеното законско решение кое ги опфаќа тужителите.

4. Организациона поставеност

Организационата поставеност на Друштвото е предмет на континуирана преоценка на Управниот одбор кој го следи работењето и донесува одлуки за реорганизирање во зависност од оперативните потреби. Во 2018 година не беа вршени промени во организационата структура.

Актуелната организациона структура на Друштвото е следна:

5. Деловна етика

5.1 Етички кодекс

Етичкиот кодекс на Друштвото ги опфаќа највисоките стандарди на интегритет, професионалност, морални принципи и правилата на однесување на членовите на Надзорен одбор, Управен одбор, лицата со посебни овластувања и одговорности, раководните лица и вработените во Друштвото.

Во Друштвото е воспоставен ефикасен систем на контрола на усогласеноста во работењето со прописите. Со истиот се обезбедува соодветна примена на прописите во работењето, а воедно се намалуваат ризиците од неусогласеност во работењето со законската регулатива.

Друштвото ги презема и сите потребни мерки за спречување на злоупотреба на информациите добиени како резултат на службената положба од страна на лицата кои имаат пристап до информации за инвестирање на средствата на пензиските фондови.

5.2 Усогласеност со прописи

Системот на контрола на усогласеноста во работењето на Друштвото и пензиските фондови со прописите, се практикува преку дефинирано старателство на прописите.

Во врска со регулативата која беше донесена во 2018 година, Старателите навремено изготвуваа известувања кои беа разгледувани на седници на Управен одбор и со тоа континуирано и тековно го информираа Управниот одбор за измените и активностите кои треба да ги преземе Друштвото.

Друштвото, во 2018 година, ги усогласи политиките од областа на усогласеност на работењето на Групаацијата Сава Ре и ги усвои:

- Политиката за обезбедување и контрола на усогласеност на работењето на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и пензиските фондови со прописите и интерните акти и
- Процедурата за обезбедување и контрола на усогласеност на работењето на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и пензиските фондови со прописите и интерните акти.

Воспоставениот систем на следење и информирање во областа на усогласеноста со законската регулатива овозможува брзо откривање појави на законска неусогласеност и донесување благовремени и ефикасни мерки за нивно отстранување.

5.3 Спречување перење пари

Друштвото има усвоено и применува Програма за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело, одржува обуки од таа област, соработува со надлежните институции и во целост ги има имплементирано сите инструменти кои произлегуваат од законската регулатива и се однесуваат на ефикасно откривање и спречување перење пари. Целта на Друштвото е да оневозможи доброволниот пензиски фонд со кој управува да биде искористен за спроведување на нелегални активности.

6. Деловни политики

6.1 Политика на вложувања на средствата на Друштвото со цел одржување и поддршка на успешноста во работењето на Друштвото

Друштвото ги инвестира своите слободни парични средства согласно законската регулатива и интерните акти. Законската регулатива ги дефинира видовите на инструменти во кои

Друштвото може да инвестира и видовите на инструменти во кои Друштвото не смее да ги инвестира своите средства. Слободните средства на Друштвото се инвестирани во должнички инструменти издадени од државата и банкарски депозити.

Основните принципи при вложувањето на средствата на Друштвото се: сигурност на средствата, диверзификација на ризикот и одржување на адекватна ликвидност на Друштвото. Основна цел на инвестирањето на средствата на Друштвото е долгорочно остварување принос со истовремено одржување на прифатливо ниво на ризик.

Во 2018 година Друштвото ги инвестираше своите средства доминантно во депозити, поради поповолните услови за инвестирање и ограничената понуда на должнички инструменти издадени од државата.

6.2 Политика на дивиденди

Усвојувањето на Годишната сметка и Годишниот извештај за работењето на Друштвото е предмет на расправа и одлучување на Годишното собрание на акционери на Друштвото. По разгледување и усвојување на Годишната сметка и Годишниот извештај, Собранието на акционери одлучува за распоредување на добивката.

Во 2018 година, исплатена е дивиденда во износ од 30.750.000,00 денари, согласно Одлуката за распределба на нераспределена (акумулирана) добивка на Сава пензиско друштво а.д. Скопје за 2017 година, донесена на Собрание на акционери.

6.3 Политика на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина

Во пасивата на Друштвото на ден 31.12.2018 година, обврските учествуваат со 4%, од кои најголем дел се краткорочни обврски. Односот на долгорочниот долг на Друштвото спрема основната главнина во 2018 година изнесуваше 2,2% и нема значителни промени во однос на 2017 година.

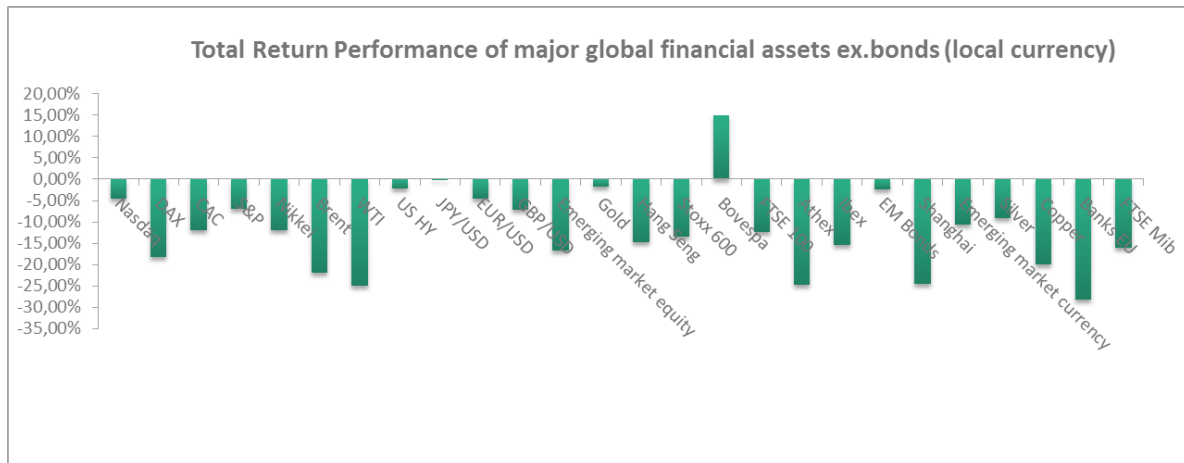
6.4 Големи зделки

Друштвото во 2018 година немаше зделки со кои стекнува или отуѓува имот на Друштвото чија вредност изнесува над 20% од книговодствената вредност на имотот на Друштвото, определена врз основа на последните финансиски извештаи на Друштвото.

7. Пазарите на капитал во 2018 година

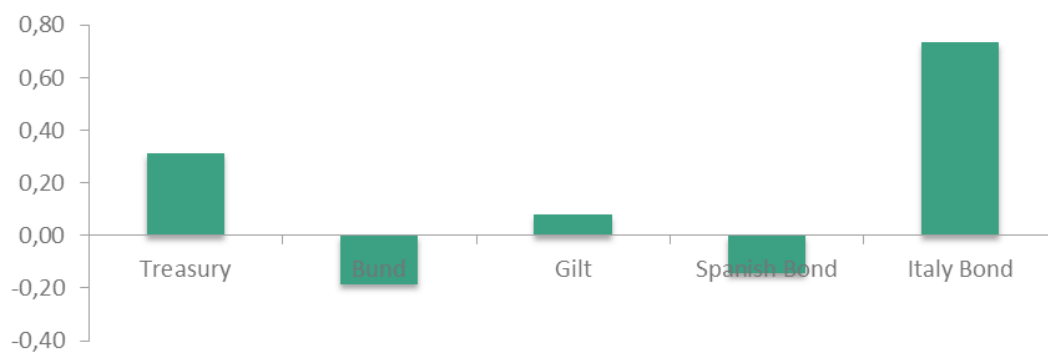
Изминатата година беше одбележена со висока волатилност на пазарите, особено во последниот квартал од годината, мерено според неколку параметри. Трговските војни и зголемувањето на каматната стапка на ФЕД придонесоа за пад на довербата кај менаџерите и предизвикаа зголемен страв од рецесија. Синхронизиранiot и силен глобален раст на економската активност од претходната година не се пренесе и во 2018 година, каде разочарувачки беше растот во Европа и пазарите во развој, додека пак САД имаа поголем раст од очекуваниот.

И покрај тоа што од почетокот на годината до третиот квартал голем дел од класите на средства имаа позитивен принос, четвртиот квартал од годината ги одведе скоро сите пазари во негативна зона. Единствено бразилскиот индекс во локална валута ја заврши годината со позитивен принос од 15,03%. Од глобалните пазарни индекси најсилен пад имаше Shanghai Composite од -24,59%, а S&P и Stoxx 600 имаа пад од -6,24% и -13,24% соодветно. Најголем пад од секторските индекси имаа европските банки со – 28,04%. Во четвртиот квартал, под влијание на зголемените залихи во САД, нафтата исто така имаше силен пад и годината ја заврши со -24,84%.

Американските 10 годишни државни обврзници ја завршија годината со раст на приносот од 0,28 п.п. во локална валута, додека пак германскиот Bund и Шпанската обврзница имаа пад на приносите и тоа за 0,18 п.п. и 0,9 п.п. соодветно. Италијанската обврзница под влијание на политичките случувања и неизвесноста околу донесувањето на буџетот имаше силен раст на приносот за 0,73 п.п.

Change in basis points in global sovereign bonds 10Y

Теми кои ги движееа пазарите од почетокот на годината и кои придонесуваа за нивниот раст, главно беа силните добивки на компаниите, остварени под влијание на силна фискална експанзија во САД и силните макро фундаменти за економиите заради повисоката доверба на инвеститорите и потрошувачите. Сепак, политичките настани, главно од третиот и четвртиот квартал на годината имаа силно негативно влијание. Глобални политички теми кои беа актуелни во изминатата година беа:

- Неизвесностите поврзани со трговските војни и наметнувањето на трговски тарифи помеѓу САД и Кина.
- Влошувањето на односите на САД со Мексико и Канада, којшто сепак заврши позитивно со склучување на нов договор за трговија.
- Изборите во Италија и победата на популистичките партии во оваа земја
- Протестите на жолтите појаси во Франција,
- Брегзит и неизвесноста во врска со понатамошните односи на оваа земја со ЕУ,
- Влошување на односите на Турција со западните земји и силниот пад на турската лира
- Должничката криза во Аргентина
- Влошување на односите на арапскиот полуостров и напуштањето на американската војска на Сирија

Намалувањето на експанзивноста на монетарните политики на американската и европската централна банка беше исто така актуелна тема. ФЕД четирипати во текот на оваа година ја зголемуваше каматната стапка по 0,25% и тоа во март, во јуни, во септември и во декември, и сега таа изнесува 2,50%. Оваа банка исто така почна да го намалува билансот на состојба, па така од почетокот на годината билансот на ФЕД е понизок за 500 милијарди УСД. Заради пониската инфлација и ризикот од забавување на економијата заради трговските војни, очекувањата за раст на каматните стапки за 2019 година се намалија и сега се очекува едно зголемување во текот на оваа година.

ЕЦБ заклучно со месец декември го запре квантитативното олеснување и повеќе нема откупи на должнички инструменти на пазарот. Промени на каматните стапки кај ЕЦБ немаше во изминатата половина година и се очекува оваа каматна стапка да не биде променета и во 2019 година. Сегашните услови на ниска инфлација тоа го дозволуваат.

Под влијание на полошите економски параметри во Европа и негативните политички случувања, еврото имаше пад во однос на доларот од 4,48%.

Од показателите по земји и генерално вкупната глобална економија може да забележиме дека во изминатата година генерално има влошување на макроекономските показатели.

Почнувајќи од бизнис условите во рамките на Еврозоната, повеќето показатели забележаа значајно влошување гледано од почетокот на годината. Водечките индикатори паднаа на многу ниски нивоа, но се уште не упатуваат на рецесија во европската економија. Довербата на инвеститорите и на потрошувачите се намали под влијание на трговските војни и дадените политички односи. БДП во 2018 година има раст од 1,2%, а инфлацијата заклучно со декември изнесува 1,6%. Невработеноста во Еврозоната е намалена и од 8,7% колку што изнесуваше на крајот од претходната година на 7,9% во месец ноември.

Водечките индикатори во САД немаа позначителен надолен тренд, како што тоа се случуваше во Европа, и се одржуваа на солидно ниво. Довербата на потрошувачите е висока, што ја зголемува крајната потрошувачка. САД имаше раст на економската активност кој изнесува 3% заклучно со месец септември. Годишната инфлација во месец ноември изнесува 2,2%, а стапката на невработеност е намалена од 4,1% на 3,9%. Под влијание на растот на каматната стапка, негативни движења се забележуваат кај секторот недвижности.

Политичката состојба во Република Македонија после усвојување на амандманите за промена на уставот кои предвидуваат промена на името и ратификацијата на договорот помеѓу Македонија и Грција во грчкиот парламент, полска се стабилизира. Во текот на 2019 година ќе

се одржат претседателски избори кои најверојатно ќе придонесат за заострување на политичката реторика помеѓу политичките партии во текот на политичка кампања. Доколку се намалат политичките ризици и се откочат евро–атланските интегративни процеси, перспективите на државата може да се подобрат, што може да придонесе за охрабрување на домашните компании, за инвестиции со што би се покренал позначаен инвестициски циклус. На позитивни движења можеме да сметаме и во делот на странските директни инвестиции преку отворање на нови производствени капацитети и нови работни места.

Кумулативно во првите три квартала од 2018 година, во однос на истиот период од 2017 година, БДП забележа раст од 2,3%. БДП на годишно ниво оствари раст од 3%. Во најновите проекции на Народната банка на Македонија, за 2019 година, се проектира раст од 3,5%.

Заклучно со месец ноември инфлацијата во 2018 година забележа умерено забрзување, при што годишната кумулативна стапка на инфлација изнесува 1,5%. Доколку амбиентот на македонскиот и на глобалните пазари остане поволен, НБРМ очекува стабилизирање на стапката на инфлација на 2% во 2019 година.

Стабилноста на девизниот курс на денарот во однос на еврото се задржа и во 2018 година, а резултатите постигнати во делот на монетарната политика говорат за негово понатамошно одржување. Согласно најновите податоци, на 31.12.2018 година, девизните резерви изнесуваа 2.867 милиони евра и во однос на 31.12.2017 година се зголемени за 530,8 милиони евра.

Според последните податоци од Министерството за финансии на РМ, заклучно со третиот квартал во 2018 година, Државниот долг (Централна влада, Јавни фондови и Општини) изнесувал 4.302,3 милиони евра или 40,3% од проектираниот БДП за 2018 година, додека Јавниот долг е 5.144,4 милиони евра или 48,2% од БДП. Во поглед на структурата на Државниот долг, учеството на надворешното задолжување изнесува 2.685,9 милиони евра или 62,4% од државниот долг, а учеството на надворешниот јавен долг во вкупниот јавен долг изнесува 68,27% или 3.512,3 милиони евра. Во споредба со 31.12.2017 година, државниот долг се зголемил за 343,8 милиони евра, или за 0,4 п.п. како процент од БДП.

НБРМ продолжи со олабавената монетарна политика, при што во три наврати ја намали референтната каматна стапка од 3,25% на 2,5%. Одлуката за намалување на каматната стапка е одраз на поволните движења на девизниот пазар, кои пак упатуваа на солидна надворешна позиција, и стабилни очекувања на економските субјекти.

Министерството за финансии и во текот на 2018 година продолжи со праксата на одржување на аукции по принципот „тендер со износи и фиксна каматна стапка“. Но, во услови на олабавена монетарна политика и зголемена побарувачка во однос на понуда, каматните стапки на државните записи претрпеа позначајна надолна корекција.

Во услови на позитивни економски очекувања, засилен оптимизам кај портфолио инвеститорите, но и релативно повисоката фундаментална вредност на домашните компании во однос на нивната пазарна вредност, во 2018 година, акциите на македонската Берза забележаа значителен раст. Од почетокот на годината па заклучно со 28.12.2018 година македонскиот берзански индекс МБИ10 забележа раст од 36,64%. Придонес врз растот имаа и релативно ниските каматни стапки во банкарскиот сектор, кој ги принуди домашните инвеститори да бараат алтернатива во дивидендниот принос, кој го исплаќаат одредени домашни компании. Солиден раст на индексот во најголем дел се должи на значителниот пораст на вредноста на неколку акции и тоа на акцијата на Комерцијална банка АД Скопје и

Макпетрол АД Скопје со раст од 83%, 72,7% соодветно (акцијата на Комерцијална банка АД Скопје е една од акциите со најголем пондер во индексот).

Пазарните движења на обврзничкиот индекс ОМБ ја отсликаа самата структурата на индексот т.е. спецификата на обврзниците кои го сочинуваат индексот, но и намалувањето на каматните стапки на примарниот пазар на државни хартии од вредност. Индексот ОМБ од крајот на декември 2017 година па заклучно со 28.12.2018 година забележа раст од 2,13%, а приносите на структурните обврзници се движеа од 2,73% до 4%.

Покрај тргувањето со структурни обврзници се одржаа аукции и на континуирани државни обврзници со рочност од: две, три, пет, петнаесет и триесет години. Новина е тоа што за првпат оваа година Министерството за финансии издаде обврзница со најдолга рочност од 30 години, со девизна клаузула.

8. Резултати од работењето

8.1 Продажба

8.1.1 Отворен задолжителен пензиски фонд Сава пензиски фонд

Во Сава пензиски фонд заклучно со 31.12.2018 година има 235.311 отворени сметки и потсметки, што претставува зголемување на годишно ниво од 16.260 нови сметки и потсметки.

2018 година ја карактеризира високо отстапување на бројот на нови членови и нови вработувања во однос на 2017 година, а со тоа и од просекот за изминатите години, што влијаеше и на надминување на планираниот прилив на нови членови во Сава пензиски фонд

Период	Реализиран прилив на членови	Вкупно членови
2016 Σ	10.578	204.267
2017 Σ	14.784	219.051
2018 Σ	16.260	235.311

8.1.2 Отворен доброволен пензиски фонд Сава пензија плус

Во Сава пензија плус вкупниот број на членови заклучно со месец 31.12.2018 година изнесува 10.066, од нив 6.549 се со индивидуално членство, а 3.517 се членови вклучени во професионални пензиски шеми. Во 2018 година во Сава пензија плус се зачлениле 576 нови членови, а фондот има одлив од 153 членови. Во споредба со 2017 година остварениот прилив на бруто уплати во 2018 година е повисок за 22,07%.

Период	Прилив на нови членови	Реализиран прилив/одлив на членови	Вкупно членови
2016 Σ	716	579	9.170
2017 Σ	679	473	9.643
2018 Σ	576	423	10.066

8.2 Маркетинг и ПР Активности

Основниот фокус на маркетинг активностите на Друштвото во 2018 година беше информирање на јавноста за новиот акционер и промената на името на Друштвото и информирање за континуитетот во работењето, а од друга страна континуитет во едукацијата за капитално финансирано пензиско осигурување со цел зголемување на заинтересираноста за пензиското осигурување, инвестирањето на средствата, состојбата на пензиските сметки и промовирање на продуктите и услугите воопшто.

За остварување на тие цели, Друштвото во 2018 година користеше различни рекламни средства за интеракција со членовите и пензионираните членови. Преку директен маркетинг и персонализирање на маркетинг-комуникациите, Друштвото работеше на зголемување на пазарното влијание, а целта на ваквиот начин на комуникација беше поефикасно да се допре до таргетираните членови со цел градење на долгорочен однос.

8.2.1 Маркетинг

Во месец јули 2018 година Друштвото го доби Решението за упис во Централен Регистар на Македонија под новото име и со тоа започна процесот на ребрендирање. Се изврши целосно ребрендирање на сите материјали, апликации, дигитални медиуми и корпоративната комуникација, а се спроведе и маркетинг кампања за информирање на јавноста. Носечка порака на кампањата беше „НОВО ИМЕ ЗА НОВИ УСПЕСИ“.

И оваа година Друштвото учествуваше во организација на третата едукативна кампања за реформираниот пензиски систем. Преку креирање на хиперболични наслови што ја провоцираат љубопитноста на луѓето и со носечка порака „ФОКУСИРАЈ СЕ НА ВАЖНОТО“, се обидовме да ги поттикнеме граѓаните да размислуваат за својата иднина, односно за својата пензија, да се едуцираат членовите и идните членови за предностите од направената реформа, инвестирањето на средствата на пензиските фондови и нивните права и обврски.

Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС) организираше информативен настан по повод одбележување на „Ден за пензиска свесност - 15 септември“, на кој учество имаше и Сава пензиско друштво а.д. Скопје. Целта на настанот беше да се информира пошироката јавност за капитално финансираното пензиско осигурување како важна социјална и финансиска тема за секој граѓанин и воедно да се зголеми пензиската свесност за правата кои произлегуваат од членувањето во вториот и третиот столб.

Согласно законот, Друштвото ги информираше своите членови и осигурителите кои имаат организирано професионална пензиска шема преку испраќање на извештај за состојба на пензиска заштеда со информација за остварен принос и наплатени надоместоци, како и за новиот акционер на Друштвото и за значењето на потребата од ажурирање на лични податоци.

Преку едукативната кампања „Зелен плик“ се обидуваме да ја подигнеме свеста кај членовите за редовните годишни известувања за пензиска заштеда и за можноста за следење на сметката преку интернет страната, во делот „Лична сметка“.

Во рамките на активностите „Месец на штедење“, се реализираше маркетинг кампања за промоција на пензиско штедење со маркетинг активности во експозитурите на НЛБ Банка, како и со објави на социјални медиуми.

Друштвото продолжи да доставува известувања до трајно распределените членови на Сава пензиски фонд а.д.Скопје. Со доставувањето на овие известувања распределените членови се информираат за нивните права, можности и обврски во вториот столб.

Друштвото во 2018 година го спроведе своето шесто истражување на мислење на членовите на Сава пензиски фонд а.д.Скопје. Резултатите од истражувањето покажаа дека спроведените едукативни кампањи имаат позитивно влијание и го зголемуваат нивото на информираност на членовите. Истовремено, истражувањето беше насочено и кон испитување на перцепцијата за брендот Сава од страна на членовите, при што, најмногу врз основа на личното искуство, брендот Сава беше оценет како достапен, сигурен, одговорен и модерен.

Со цел обезбедување на подобро корисничко искуство како и усогласување со новиот корпоративен изглед на Сава Ре Групацијата во 2018 година се изработи нова корпоративна интернет страница, а се редизајнираше и порталот за „Лична сметка“. Преку новата интернет страница се обезбедуваат точни и брзи информации, што е составен дел на вкупните активности за постојано унапредување на сервисите наменети за членовите на пензиските фондови.

Редовно беше доставуван краток „Информатор“ за пензискиот систем, со секој склучен договор за членство во вториот и третиот столб. Беа доставени и информации за остварување на законското право на враќање на персонален данок, а околу 5.000 членови беа директно телефонски контактирани од страна на вработени во Друштвото. Преку социјалните медиуми Друштвото работеше на информирање и поврзување со членовите, пензионираните членови и потенцијалните членови.

8.2.2 ПР активност

Заложбата на Друштвото е транспарентност и навремено информирање на јавноста за работењето на Друштвото и фондовите со кои управува. Информирањето се вршеше по пат на редовна комуникација со јавните медиуми, преку издавање соопштенија за јавност, одговарање на новинарски прашања, организирање на интервјуа, конференции за печат, како и објавување содржини за интернет страницата (www.sava-penzisko.mk) и на социјалните медиуми.

На интернет страницата редовно се објавуваа ревидирани и неревидирани финансиски извештаи за работењето на Друштвото и фондовите, информативни проспекти, статuti, најнови резултати од работењето, листа на продажни места, листа на агенти и друго.

ПР активностите беа насочени кон градење на позитивен имиџ на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, преку подобрување на внатрешната и надворешната комуникација, преку методи на рекламирање и односи со јавност, паралелно со континуирана промоција и презентација на продукти и сервиси кои ги нуди Друштвото.

Преку креирање на интересни и едукативни текстови на директен и индиректен начин се обидовме да го привлечеме и испровоцираме интересот кај членовите за пензиското осигурување и за состојбата на нивните пензиски сметки.

Членовите на Управниот одбор во текот на годината имаа повеќе интервјуа и изјави поврзани со пензискиот систем во Државата за различни печатени и електронски медиуми преку кои непосредно го претставуваа Друштвото, неговите задачи и обврски кон членовите, резултатите од управувањето со пензиските фондови, капитално финансираното пензиско осигурување и слично.

8.3 Агентска мрежа

Во текот на 2018 година агентската мрежа на Друштвото ја сочинуваа просечно 230 активни агенти.

Агентската мрежа на Друштвото ја покрива целата територија на државата, со акцент на продажните места на Друштвото во 48 експозитури на Деловниот соработник НЛБ Банка АД Скопје.

Оваа година Сава пензиско друштво а.д. Скопје и Сава осигурување а.д. Скопје, членки на Сава Ре Групаацијата, склучија Договор за деловна соработка, со што започнаа активностите за вршење на маркетинг на пензиски фондови во 2 продажни места на Сава осигурување а.д. Скопје. Оваа соработка ќе овозможи членовите и сите заинтересирани граѓани да се информираат и добијат целосна услуга за пензиското осигурување преку продажните места на Сава осигурување а.д. Скопје. Двете компании ќе работат на зголемувањето на бројот на продажни места на Сава осигурување а.д. Скопје преку кои ќе се вршат работи на маркетинг за Сава пензиско друштво а.д. Скопје.

Со покривање на целата територија на државата се обезбедува можност за директен контакт со секој член и лично присуство на лиценциран агент при склучување на договори за задолжително и доброволно пензиско осигурување, како и обезбедување на сите други значајни услуги од капитално финансирано пензиско осигурување како: исплата на пензии и пензиски надоместоци, наследување на средства, ажурирање на лични податоци и други услуги. Во продажните места, членовите и потенцијалните членови преку професионални финансиски советници кои располагаат со лиценци и познавања за најразлични финансиски производи можат да добијат компетентна и стручна информација за избор на соодветен финансиски производ за нивните потреби.

8.3.1. Обука на агентите

Друштвото спроведуваше континуирана обука на лицата кои вршат работи на маркетинг и во 2018 одржани се повеќе обуки на агентската мрежа:

- обуки во продажни места;
- дводневни специјализирани обуки;
- електронски обуки;
- обуки на кандидати за агенти;

Во 2018 година, 124 агенти присуствуваа на дводневна обука организирана од страна на Друштвото. Посебен акцент на обуката беше даден на законските обврски при вршење на продажба и маркетинг на пензиско осигурување, улогата на МАПАС во системот на пензиско осигурување, користењето на апликацијата Деловен соработник, грижата за членството,

управувањето со ризици, начинот на инвестирање на средствата на фондовите, спречувањето перење пари и социјалниот инженеринг.

Во 2018 година МАПАС одржа едnodневна обука за агентската мрежа. На обуката присуствуваа 147 агенти на Сава пензиско друштво.

Покрај едукативните активности на агентската мрежа, Друштвото континуирано спроведува секојдневни контроли на нивното работење и по потреба издава усни или писмени укажувања и препораки, а во одредени случаи и покренува постапки против агентите за кои се утврдиле постапувања спротивни на регулативата и доброто корпоративно управување.

8.3.2. Продажни места

Друштвото освен неговото главно седиште во Скопје, на крајот на 2018 година располага со 48 официјални продажни места во експозитурите на Деловниот соработник НЛБ Банка АД Скопје и 2 продажни места во експозитурите на Сава Осигурување АД Скопје, при што 25 продажни места се на територијата на Град Скопје, а останатите низ другите градови во Македонија.

8.4 Управување со средствата на задолжителниот пензиски фонд

8.4.1 Остварени приливи на средства во фондот

Вкупниот остварен бруто прилив од придонеси и трансфери во 2018 година изнесува 3.405,75 милиони МКД или 55,38 милиони ЕУР. Во споредба со претходната година остварениот прилив од придонеси и трансфери во 2018 е повисок за 13,47%. Остварениот прилив од придонеси во споредба со планираниот е повисок за 4,73%. Просечниот износ на поединечна уплата во 2018 изнесува 1.734,72 МКД односно 28,21 ЕУР, и во споредба со истиот период од минатата година е повисок за 5,00%. Стапката на придонес за пензиско и инвалидско осигурување изнесува 18%, а стапката на издвојување во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување изнесува 6% (и двете стапки се аплицираат на бруто платата и не се променети во однос на 2017 година).

Во 2018 година, стапката на надоместокот од придонеси е намалена за 0,25 пп, во однос на 2017 година и изнесува 2,50%, додека стапката на надоместокот за управување не е изменета во однос на 2017 година и изнесува 0,035%. Надоместокот од придонеси е повисок во однос на планираниот за 4,82%, додека надоместокот за управување со средствата за 1,92%.

На крајот на годината нето средствата на Фондот се пониски од планираните за 0,23%.

8.4.2. Инвестициско портфолио на задолжителниот пензиски фонд

Состојбите и движењата на пазарите во текот на годината имаа силно влијание врз донесувањето на одлуките за инвестирање на средствата на задолжителниот пензиски фонд. Вкупниот обем на средства расположливи за инвестирање во 2018 година изнесува 12.296 милиони МКД односно 200 милиони ЕУР, што претставува околу 43% од просечната вредност

на фондот во изминатата година. Вкупниот износ на расположливи средства за инвестирање се формира од нето приливите на придонеси на членовите, доспевања на депозити и камати на депозити, доспевања на главници и камати на обврзници, дивиденди од сопственички инструменти и продажба на хартии од вредност.

8.4.3. Промени во структурата на инвестициското портфолио

Инвестициското портфолио што се формира на крајот на 2018 година доминантно се состои од домашни државни хартии од вредност со учество од 50,28% во вкупното портфолио.

Вредноста и структурата на вкупното портфолио на Фондот на крајот на годината се следни:

Тип на инструмент	31.12.2018 во милиони МКД	31.12.2018 во милиони ЕУР	% од вкупни средства
Парични средства	565,10	9,19	1,87%
Побарувања	23,39	0,38	0,08%
Акции-Странство	3.582,42	58,26	11,85%
Акции-Домашни	1.300,95	21,16	4,31%
Удели во инвестициони фондови - Странство	4.134,71	67,24	13,68%
Удели во инвестициони фондови - Домашни	161,40	2,62	0,53%
Депозити	5.255,72	85,47	17,39%
Државни записи	0,00	0,00	0,00%
Обврзници-Структурни	427,19	6,95	1,41%
Обврзници-Континуирани	14.767,78	240,15	48,87%
Странски обврзници	0,00	0,00	0,00%
Вкупно	30.218,66	491,40	100,00%

Анализирано по основните категории на средства, најголемиот дел од расположливите средства за инвестирање беа вложени во државни обврзници (континуирани и во помал дел структурни), депозити во банкарскиот сектор и удели во инвестициски фондови во странство.

Структурата на вкупното портфолио на Фондот во последните 3 години е следна:

Тип на инструмент	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Парични средства	0,00%	0,00%	1,87%
Побарувања	0,20%	0,16%	0,08%
Акции-Странство	11,76%	11,72%	11,85%
Акции-Домашни	3,96%	4,25%	4,31%
Удели во инвестициони фондови - Странство	13,30%	13,50%	13,68%
Удели во инвестициони фондови - Домашни	0,00%	0,00%	0,53%
Депозити	11,87%	11,41%	17,39%
Државни записи	1,43%	0,00%	0,00%
Обврзници-Структурни	2,66%	1,87%	1,41%
Обврзници-Континуирани	53,82%	55,74%	48,87%
Странски обврзници	1,00%	1,33%	0,00%
Вкупно	100,00%	100,00%	100,00%

Структурата на портфолиото на задолжителниот пензиски фонд на крајот на 2018 година, од аспект на учеството на одделните категории инструменти и географската алокација, се прикажани во графициите што следуваат:

Структура на вкупните средства според одделните категории инструменти

Структура на вкупни средства по држава на издавач

8.4.4. Структура на инвестициите со средствата на задолжителниот пензиски фонд и целна структура на портфолио

Со состојба на ден 31.12.2018 год. структурата на инвестициите со средствата на задолжителниот пензиски фонд ја карактеризира усогласеност со целната структура на портфолиото на фондот (по видови на инструменти, географска алокација и секторска алокација), односно вредност на максимално дозволени отстапувања утврдени со Инвестициона стратегија на задолжителниот пензиски фонд Сава пензиски фонд.

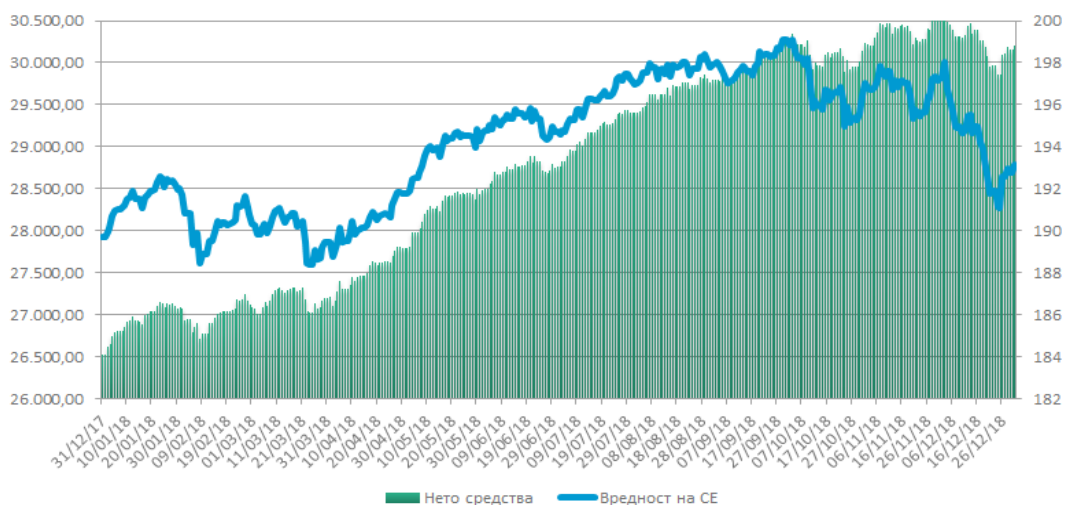
8.4.5. Нето вредност на Фондот и движење на вредноста на сметководствената единица

Нето вредноста на Фондот на ден 31.12.2018 година изнесува 30.205,96 милиони денари односно 491,19 милиони ЕУР.

Вредноста на сметководствената единица на 31.12.2018 година изнесува 193,113009.

Нето ефектот од вреднувањето преку билансот на успех и пресметаните резервите е позитивен и за 2018 година изнесува 458,92 милиони МКД или 7,46 милиони ЕУР. Промените на нето вредноста на Фондот (НАВ) и вредноста на сметководствената единица (СЕ) се презентирани во графиконот што следува:

Нето вредност на фондот и вредност на сметководствената единица (01.01-31.12.2018)

8.4.6. Оценка на резултатите на фондот

Седумгодишниот номинален принос за периодот од 31.12.2011-31.12.2018, сведен на годишно ниво изнесува 5,93% , додека реалниот принос за истиот период изнесува 4,72%.

Гледано од почетокот на функционирањето на Фондот, заклучно со извештајниот датум остварена е номинална годишна стапка на принос од 5,19%, со што е постигната долгорочната цел за номинален годишен принос од 5,00%, утврдена со Инвестиционата стратегија. Реалната стапка на принос за истиот период изнесува 3,14%.

8.5. Управување со средствата на доброволниот пензиски фонд

8.5.1. Остварени приливи на средства во фондот

Вкупниот остварен бруто прилив (придонеси, данок и трансфери) во 2018 година изнесува 161,48 милиони МКД или 2,63 милиони ЕУР. Во споредба со 2017 година остварениот прилив во 2018 година е повисок за 22,07%. Остварениот бруто прилив од придонеси во споредба со планираниот е повисок за 6,31%. Просечниот износ на поединечна уплата за 2018 година изнесува 4.213,27 МКД односно 68,51 ЕУР, и во споредба со 2017 година е повисок за 20,21%.

Надоместокот од придонеси е повисок во однос на планираниот за 12,13%, а надоместокот за управување со средствата за 2,50%.

На крајот на 2018 година нето средствата на Фондот се повисоки од планираните за 0,38%.

8.5.2. Инвестициско портфолио на доброволниот пензиски фонд

Инвестирањето на средствата на доброволниот пензиски фонд во изминатата година зависеше од вкупниот обем на средства и проценката на состојбите на пазарите. Вкупниот обем на средства расположиви за инвестирање за 2018 година изнесува 390 милиони МКД односно 6 милиони ЕУР, што претставува 57% од просечната вредност на фондот и доминантно се состои

од нето приливите на придонеси на членовите, доспевања на депозити и камати на депозити, доспевања на главници и камати на обврзници, дивиденди од сопственички инструменти и продажба на хартии од вредност.

8.5.3. Промени во структурата на инвестициското портфолио

Вредноста и структурата на вкупното портфолио на Фондот на крајот на годината се следни:

Тип на инструмент	31.12.2018 во илјади МКД	31.12.2018 во илјади ЕУР	% од вкупни средства
Парични средства	23.487,45	381,94	3,11%
Побарувања	0,00	0,00	0,00%
Акции-Странство	96.355,36	1.566,88	12,74%
Акции-Домашни	96.202,63	1.564,40	12,72%
Удели во инвестициони фондови - Странство	93.924,00	1.527,34	12,42%
Удели во инвестициони фондови - Домашни	12.014,50	195,37	1,59%
Депозити	138.315,04	2.249,21	18,29%
Државни записи	0,00	0,00	0,00%
Обврзници-Структурни	88.579,47	1.440,43	11,71%
Обврзници-Континуирани	207.513,07	3.374,47	27,43%
Странски обврзници	0,00	0,00	0,00%
Вкупно	756.391,53	12.300,05	100,00%

Структурата на вкупното портфолио на Фондот во изминатите три години е следна:

Тип на инструмент	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Парични средства	1,02%	0,96%	3,11%
Побарувања	0,04%	0,10%	0,00%
Акции-Странство	12,88%	13,08%	12,74%
Акции-Домашни	13,18%	13,17%	12,72%
Удели во инвестициони фондови - Странство	13,70%	13,57%	12,42%
Удели во инвестициони фондови - Домашни	0,00%	0,00%	1,59%
Депозити	12,69%	14,72%	18,29%
Државни записи	0,00%	0,00%	0,00%
Обврзници-Структурни	19,25%	12,62%	11,71%
Обврзници-Континуирани	25,86%	30,42%	27,43%
Странски обврзници	1,38%	1,36%	0,00%
Вкупно	100,00%	100,00%	100,00%

Во текот на 2018 година најголемиот дел од расположливите средства се инвестирани во домашни државни обврзници (континуирани и структурни обврзници) и депозити.

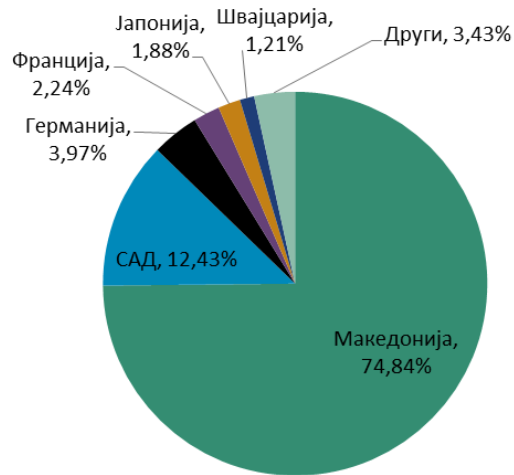
Во однос на претходната година се забележува зголемување на учеството на депозитите во портфолиото на фондот.

Структурата на портфолиото на доброволниот пензиски фонд на крајот на 2018 година од аспект на учеството на одделните категории инструменти и географската алокација се прикажани во графициите што следуваат:

Структура на вкупните средства според одделните категории инструменти

Структура на вкупни средства по држава на издавач

8.5.4 Структура на инвестициите со средствата на доброволниот пензиски фонд и целна структура на портфолио

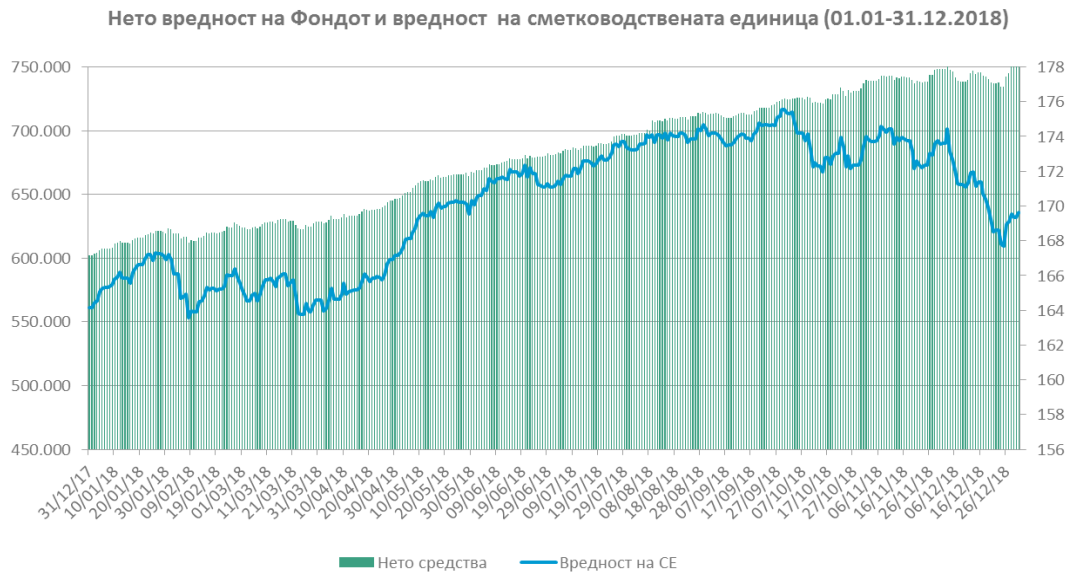
Со состојба на ден 31.12.2018 год., структурата на инвестициите со средствата на доброволниот пензиски фонд ја карактеризира усогласеност со целната структура на портфолиото на фондот (по видови на инструменти, географска алокација и секторска алокација), односно вредност на максимално дозволени отстапувања поставени со Инвестициона стратегија на доброволниот пензиски фонд Сава пензија плус.

8.5.5 Нето вредност на Фондот и движење на вредноста на сметководствената единица

Нето вредноста на Фондот на ден 31.12.2018 година изнесува 755,38 милиони МКД, односно 12,28 милиони ЕУР. Вредноста на сметководствената единица на 31.12.2018 година изнесува 169,649887.

Нето ефектот преку билансот на успех за 2018 година е позитивен и изнесува 17,97 милиони МКД или 0,29 милиони ЕУР.

Промените на нето вредноста на Фондот (НАВ) и вредноста на сметководствената единица (СЕ) се презентирани во графиконот што следува:

8.5.6. Оценка на резултатите на Фондот

Седумгодишниот номинален принос за периодот од 31.12.2011-31.12.2018, сведен на годишно ниво изнесува 6,13%, додека реалниот принос за истиот период изнесува 4,91%.

Гледано од почетокот на функционирањето на Фондот, заклучно со извештајниот датум остварена е номинална годишна стапка на принос од 5,74%, со што е постигната долгорочната цел за номинален годишен принос од 5,00%, утврдена со Инвестиционата стратегија. Реалната стапка на принос за истиот период изнесува 4,17%.

8.6 Управување со ризиците на Друштвото

8.6.1 Оперативен ризик

Процесот на управување со оперативните ризици се подобрува во континуитет, преку ажурирање на Методологијата за управување со оперативни ризици во работењето на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и спроведување на повторна идентификација и оценка на нивото на значајност на оперативните ризици. Друштвото врши доследна примена на Политиката за управување на ризиците во работењето, Методологијата и спроведува активности за зголемување на нивото на едуцираност на вработените за идентификување, известување, следење и справување со оперативните ризици во работењето.

8.6.2. Пазарни ризици

Во текот на 2018 година, Друштвото управуваше со пазарните ризици преку:

- следење на каматните стапки, девизниот курс и цените на финансиските инструменти кои се тргуваат на секундарниот пазар, а кои влијаат на приходите на Друштвото и на вредноста на финансиските инструменти,
- диверзификација на портфолиото на Друштвото од аспект на видот на каматните стапки (фиксни, варијабилни) и валутата на инструментите и
- интерно известување за идентификуваните пазарни ризици на месечна основа.

8.6.3. Кредитни ризици

Управувањето со кредитен ризик во најголема мера е законски регулирано со ограничување на вложувањата на Друштвото во банкарски депозити и должнички хартии од вредност чиј издавач е Државата. Друштвото управува со кредитниот ризик на тој начин што ги вложува слободните парични средства само во законски дозволени инструменти. Друштвото ги следи кредитните ризици поврзани со Државата и банкарскиот сектор.

Во 2018 година, немаше доцнење или неисполнување на обврските од страна на банките и издавачите на финансиските инструменти, во кои Друштвото има инвестирано.

8.6.4 Ликвидносен ризик

Друштвото има воспоставено постапка за управување со ликвидносниот ризик на месечно ниво со интерно известување за месечната ликвидносна позиција.

Одржувањето на соодветно ниво на ликвидни средства е под влијание и на законските барања, односно барањата на регулаторот за одржување на задолжителни ликвидни средства во износ утврден како % од главнината на Друштвото. За оваа цел се доставува квартален извештај за ликвидни средства на Друштвото до МАПАС.

Во 2018 година Друштвото беше во можност да ги подмири сите доспееани обврски, и ја одржуваше ликвидносната позиција над законски пропишаниот % од главнината на Друштвото.

8.7 Управување со ризици на Фондовите

Друштвото има воспоставено систем за управување со ризиците на пензиските фондови со кои управува, врз основа на целите и принципите утврдени со Инвестиционите стратегии на фондовите и Политиката за управување со ризиците, а преку методи и постапки утврдени со Методологија за мерење, контрола и управување со ризиците и евалуација на перформансите на задолжителниот и доброволниот пензиски фонд.

При изготвувањето и ревидирањето на документот „Анализа на глобалните перспективи на финансиските пазари со проекција на инвестициите по одделни класи на инструменти и анализа на ризиците во 2018 година“, кој претставува документ за начинот на спроведување на инвестиционите стратегии на двата фонда, во делот кој се однесува на ризиците на пензиските фондови беа детектирани клучните ризични настани во 2018 година, беше проценета веројатноста за нивно настанување и беше спроведено соодветно стрес-тестирање на базичните сценарија кои опфаќаа проектирани движења на вложувањата и приносот, засновани на консензуално дефинирани претпоставки.

Во текот на годината на континуирана основа беа следени кредитниот ризик, ликвидносниот ризик, оперативниот ризик, ризикот од промена на законската регулатива, ризикот од неисполнување на спротивната страна, ризикот на порамнување, ризикот кај банката чувар на имот, ризикот на земја, како и групата на пазарни ризици во која се вбројуваат ризиците од

промена на пазарните цени, промената на каматните стапки, девизните курсеви и ризиците од промена на ликвидноста на пазарите на капитал.

Во рамките на системот на управување со ризици на пензиски фондови воспоставени се и во текот на годината без пречки функционираа процеси на месечно известување за изложеноста на средствата на фондовите кон идентификуваните ризици, како и неделно, квартално, полугодишно и годишно известување за одделни состојби и промени релевантни за процесот на управување со ризиците. Во согласност со утврдените потреби, во услови на изразени предизвици на пазарите на капитал, извештаи и анализи се доставуваа и надвор од утврдената динамика.

Праксата на тестирање и имплементирање на нови модели во делот на управувањето со ризиците на фондовите продолжи и во 2018 година и резултираше со надградба на востановените процеси.

9. Информатичка технологија

Во текот на 2018 година, Друштвото започна со усогласување со стандардите и добрите практики кои се применуваат во Сава Ре Групаацијата, што ќе допринесе за дополнително унапредување и подигнување на нивото на управувањето со ИТ процесите.

Проектот за замена на серверската инфраструктура на примарната локација на Друштвото, беше успешно завршен, со што се зголеми доверливоста во ИТ инфраструктурата. На новата серверска инфраструктура беше поставена и нова платформа за виртуелизација, усогласена со стандардите на Сава Ре Групаацијата. Новата платформа за виртуелизација ќе овозможи поедноставена имплементација на сервисите кои се користат на ниво на Групаацијата. Друштвото и оваа година вршеше надградба на дел од апликациите кои ги користи поради усогласувањето со законските прописи, но и подобрување и оптимизација на деловните процеси. Овие надградби се од помал обем и се одвиваат континуирано во текот на целата година.

Во однос на обезбедување на заштита на обработката на личните податоци, Друштвото континуирано ги унапредуваше административните, физички, логички и технички контроли и механизми со кои се врши заштита при обработката на личните податоци и системите на повеќе нивоа. Во таа насока од страна на Офицерот за заштита на личните податоци и Службата за ИТ беа спроведени повеќе внатрешни обуки меѓу кои и обуки од областа на заштитата на обработката на личните податоци, социјалниот инженеринг како и обука за информациска сигурност. Активностите поврзани со обезбедување заштита на обработката на личните податоци (внатрешни контроли, проверки, контрола на обработувачи) се одвиваа согласно предвидената динамика.

9.1 Сигурност на информацискиот систем

Сигурноста на информацискиот систем претставува основа за успешно спроведување на деловниот план на Друштвото. Еден од главните приоритети на Службата за ИТ во Друштвото е да обезбеди деловен континуитет во работењето и реализација на деловниот и финансиски план на Друштвото преку обезбедување на стабилен, доверлив, и сигурен информациски систем. Преку модернизирањето и замената на примарната серверска инфраструктура на примарната локација на Друштвото, зголемувањето на капацитетот и ресурсите, се обезбедени

услови за непрекинато функционирање на Друштвото и сервисите кои истото ги нуди, а воедно се обезбедени и услови за имплементација на нови идејни решенија.

Во координација со Дирекцијата за заштита на личните податоци, Друштвото работеше и го подобри системот кој врши обработка на лични податоци од посебни категории.

10. Управување со човечки ресурси

Друштвото има воспоставено модерен и систематски пристап во управувањето со човечките ресурси.

Во текот на 2018 година извршено е редовно годишно вреднување на перформансите и резултатите од работењето на вработените и работно ангажираните лица во Друштвото.

Во текот на 2018 година вработени се 2 лица, со што вкупниот број на вработени на 31.12.2018 година изнесува 33 вработен. Од нив 31 се со висока стручна спрема, од кои 12 магистри и 1 доктор на науки.

Во Друштвото, 4 вработени имаат положен стручен испит за вршење работи со хартии од вредност, 16 вработени имаат лиценца за агент за вршење на маркетинг и склучување на Договори за членство во пензиските фондови, 7 вработени имаат уверение за положен стручен испит за инвестициско советување, 2 вработени имаат меѓународен CFA сертификат, 1 вработен има меѓународен сертификат FRM, 1 вработен има меѓународен сертификат CIPM, 1 вработен има меѓународен сертификат Anti-money Laundering Specijalist, 5 вработени имаат лиценца за овластен сметководител, 1 вработен има уверение за положен правосуден испит, 2 вработени лиценца за овластен ревизор и 1 вработен има дозвола за работа како овластен актуар.

Друштвото се грижи за безбедноста и здравјето на вработените, се залага за утврдување и воведување на превентивни заштитни мерки за безбедност и здравје при работа и обезбедува здрава работна средина. Воедно, покажа посветеност и ги презема сите потребни мерки за усогласено работење на Друштвото со регулативата за безбедност и здравје при работа: склучува договори со специјализирани правни лица за давање услуги од областа на безбедност и здравје при работа, обуки на вработените за безбедно извршување на работата, ангажирање на овластена здравствена установа, систематски здравствени прегледи на вработените.

10.1 Развој и обука на вработените

Во текот на 2018 година Друштвото овозможи да се реализираат повеќе активности кои беа насочени кон усовршување на вештините и знаењето на вработените, согласно политиката на Друштвото за перманентна едукација, усовршување и грижа за развој на човечките ресурси.

Темите на обука произлегоа од идентификуваните потреби за обука и законските барања поврзани со дејноста и работењето на Друштвото.

Голем дел од вработените учествуваа на надворешни обуки, семинари и конференции, при што беа опфатени сите области, инвестиции, управување со ризици, сметководство, даноци, продажни вештини, управување со човечки ресурси, правото и законски промени.

Вработените во Друштвото активно следеа и присуствуваа на семинари организирани од страна на Сава Ре Групацјата и други семинари и советувања од различни области за потребите на работењето на Друштвото.

Вработени од Друштвото беа присутни на меѓународни конференции и семинари:

- Инвеститорска конференција - Euromoney Conference;
- Европски инвестициски форум организиран од Institutional Investor Inc
- Годишна европска инвестициска конференција на CFA Институтот;
- Седма меѓународна инвестициска конференција за централна и источна Европа на CFA Институтот;
- Data protection world forum

10.2 Студентски практики

Како резултат на соработката со универзитетите во Државата, во текот на 2018 година, успешно се реализирани 5 работни практики на студенти.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје

**Финансиски извештаи
за годината што завршува на
31 декември 2018 и
Извештај на независните ревизори**

Содржина

	Страна
Извештај на независниот ревизор	1 - 2
Извештај за сеопфатна добивка	3
Извештај за финансиската состојба	4
Извештај за промени во главнината	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон финансиските извештаи	7 - 46
Прилог 1: Годишен извештај	
Прилог 2: Годишна сметка	

Ernst & Young
Certified Auditors Ltd-Skopje
bul. 8-mi Septemvri, 18-3/4
1000 Skopje,
Republic of Macedonia

Tel: (+389 2) 311 33 10
Fax: (+389 2) 311 34 38
www.ey.com

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

Извештај на финансиски извештаи

До акционерите на Сава пензиско друштво АД Скопје

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Сава пензиско друштво АД Скопје (“Друштвото”), кои што ги сочинуваат извештајот за финансиска состојба на Друштвото на 31 декември 2018 година и извештајот за сеопфатна добивка, извештајот за промените на капиталот, извештајот на паричните текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување и сметководствената регулатива прифатена во Република Македонија, и интерна контрола којашто раководството смета дека е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали се резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Нашата одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија прифатени и објавени во Службен весник бр. 79 на 11 јуни 2010 година на Република Македонија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршуваме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Друштвото за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни на околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, финансиските извештаи објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Друштвото на 31 декември 2018 година како и финансиската успешност и паричните текови на Друштвото за годината што завршува тогаш во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување и сметководствената регулатива прифатена во Република Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството, исто така, е одговорно за подготовка на годишниот извештај за работење во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да известиме дали годишниот извештај за работење е конзистентен со годишната сметка и ревидираните финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2018 година. Нашите постапки во врска со годишниот извештај за работење се извршени во согласност со MCP 720 прифатен и објавен во Службен весник бр. 79 на 11 јуни 2010 година на Република Македонија и се однесуваат само на оценка дали историските финансиски информации во годишниот извештај за работењето се конзистентни со годишната сметка и ревидираните финансиските извештаи на Друштвото.

Годишниот извештај за работење е конзистентен, во сите материјални аспекти, со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2018 година.

Ернст и Јанг Овластени Ревизори ДОО Скопје

Владимир Соколовски
Управител

Владимир Соколовски
Овластен ревизор

Скопје,
26 февруари 2019 година

Сава пензиско друштво а.д Скопје

Финансиски извештаи на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Извештај за сеопфатна добивка

	Белешка	За годината што завршува на 31 декември	
		2018	2017
Приходи од управување со фондови		217.570	194.688
Приходи од надоместок од придонеси	2.3 В	88.675	85.508
Приходи од надоместок од управување	2.3 В	128.894	109.180
Приходи од надоместок за премин	2.3 В	1	-
Расходи од управување со фондови		(61.939)	(56.630)
Расходи за МАПАС	2.3 Г	(28.271)	(25.007)
Расходи за чувар на имот	2.3 Г	(17.768)	(17.797)
Трошоци за трансакции		(154)	(13)
Трошоци за маркетинг		(10.978)	(10.010)
Трошоци за агенти		(3.473)	(2.578)
Останати трошоци од управување со фондови		(1.295)	(1.225)
Добивка од управување со фондови		155.631	138.058
Приходи од камати на вложувања во депозити	5	8.796	5.849
Приходи од камати на вложувања во хартии од вредност	6	8.132	9.176
Останати приходи	7	1.908	4.465
Материјални трошоци	8	(14.620)	(13.994)
Трошоци за вработени	9	(49.757)	(46.319)
Амортизација	17, 18	(1.760)	(1.914)
Останати нематеријални расходи	10	(6.510)	(8.132)
Добивка пред одданочување		101.820	87.189
Данок на добивка	11	(10.344)	(8.883)
Нето добивка за годината		91.476	78.306
Нето добивка од повторно вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба		7.570	4.750
Актуарски добивки/(загуби) од останати користи на вработени		191	(70)
Друга нето сеопфатна добивка		7.761	4.680
ВКУПНА НЕТО СЕОПФАТНА ДОБИВКА		99.237	82.986

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

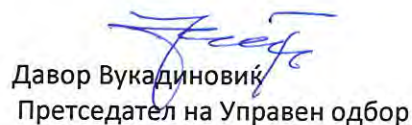
(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Извештај за финансиската состојба

	Белешка	На 31 декември	
		2018	2017
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	12	7.527	48.817
Депозити	13	334.208	182.875
Хартии од вредност	14	185.627	232.003
Останати финансиски средства	15	12.027	10.898
Останати средства	16	681	446
Материјални вложувања	17	2.777	1.260
Нематеријални вложувања	18	1.920	2.690
ВКУПНИ СРЕДСТВА		544.767	478.989
ОБВРСКИ			
Останати финансиски обврски	19	12.858	11.285
Обврски за користи на вработени	20	1.629	1.493
Останати обврски	21	3.786	9.546
Обврски за данок на добивка		2.104	1.603
Одложени даночни обврски	22	1.313	472
Вкупно обврски		21.690	24.399
АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ			
Основна главнина	23	130.001	130.001
Ревалоризациони резерви		11.820	4.250
Законски резерви		13.747	13.747
Останати резерви		7.276	5.124
Акумулирана добивка	24	360.233	301.468
Вкупно капитал		523.077	454.590
ВКУПНО ОБВРСКИ И КАПИТАЛ		544.767	478.989

Финансиските извештаи прикажани на страниците од 3 до 46 се одобрени од Управниот Одбор на 13 февруари 2019 година и беа потпишани во нивно име од:

Мира Шекутковска
Член на Управен одбор

Давор Вукадиновиќ
Претседател на Управен одбор

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Извештај за промени во главнината

	Основна главнина	Ревалори- зациони резерви	Законски резерви	Останати резерви	Акумули- рана Добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2017	130.001	(500)	13.747	3.257	225.099	371.604
Нето добивка за годината	-	-	-	-	78.306	78.306
Нето добивки (загуби) од вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба	-	4.750	-	-	-	4.750
Актуарски добивки (загуби) на дефинирани планови за користи на вработени	-	-	-	-	(70)	(70)
Вкупна нето сеопфатна добивка	-	4.750	-	-	78.236	82.986
Исплатена дивиденда	-	-	-	-	-	-
Издвоена добивка за реинвестирање	-	-	-	1.867	(1.867)	-
Состојба на 31 декември 2017	130.001	4.250	13.747	5.124	301.468	454.590
Нето добивка за годината	-	-	-	-	91.476	91.476
Нето добивки (загуби) од вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба	-	7.570	-	-	-	7.570
Актуарски добивки (загуби) на дефинирани планови за користи на вработени	-	-	-	-	191	191
Вкупна нето сеопфатна добивка	-	7.570	-	-	91.667	99.237
Исплатена дивиденда	-	-	-	-	(30.750)	(30.750)
Издвоена добивка за реинвестирање	-	-	-	2.152	(2.152)	-
Состојба на 31 декември 2018	130.001	11.820	13.747	7.276	360.233	523.077

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Извештај за паричните текови

	Белешка	2018	2017
Паричен тек од основната дејност			
Добивка пред оданочување		101.820	87.189
<i>Коригирана за:</i>			
Амортизација на материјални и нематеријални вложувања		1.760	1.914
Расходувани материјални вложувања		-	268
Приходи од камата	5, 6	(16.928)	(15.025)
		86.652	74.346
Промени во останати финансиски средства		(1.129)	(389)
Промени во останати средства		(235)	207
Промени во останати финансиски обврски		1.573	276
Промени во резервирања		136	283
		(5.760)	758
		81.237	75.481
Наплатени камати		15.128	13.832
Платен данок на добивка		(9.842)	(9.092)
Ефект од курсни разлики на хартии од вредност		15	(64)
		86.538	80.157
Нето паричен тек од основната дејност			
Паричен тек од инвестиционата дејност			
Набавка на материјални вложувања		(1.981)	(740)
Набавка на нематеријални вложувања		(386)	(841)
Пласмани во депозити		(194.000)	(67.600)
Доспеани и вратени депозити од банки		44.500	35.500
Приливи од хартии од вредност расположливи за продажба		61.963	47.674
Купени хартии од вредност расположливи за продажба		(7.174)	(45.706)
		(97.078)	(31.713)
Нето паричен тек од инвестиционата дејност			
Парични текови од финансиска активност			
Дивиденди		(30.750)	-
		(30.750)	-
Нето паричен тек од финансиска активност			
Нето зголемување/(намалување) на паричните средства и паричните еквиваленти			
		(41.290)	48.444
Парични средства и парични еквиваленти на почетокот на периодот			
		48.817	373
Парични средства и парични еквиваленти на крајот на периодот			
	12	7.527	48.817

Белешките од страна 7 до 46 се составен дел на овие финансиски извештаи

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

1 Општи информации

Сава пензиско друштво а.д. Скопје (во понатамошниот текст "Друштвото") претставува акционерско друштво основано на 17 мај 2005 година со седиште во Република Македонија. Друштвото е основано по Одобрение од Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС) со број 01-01 од 04 април 2005 година.

Со блок трансакцијата која се изврши на 13.03.2018 година заврши процесот на пренос на 100% од акциите на Друштвото, во сопственост на НЛБ дд Љубљана како сопственик на 51% од акциите и НЛБ Банка АД Скопје како сопственик на 49% од акциите. Купувач на 100% од сопственоста на акциите на Друштвото е: "Позаваровалница Сава дд Љубљана", впишан во акционерската книга на Друштвото, како нов акционер, на 14.03.2018 година. Краен сопственик на Друштвото е "Позаваровалница Сава дд Љубљана",

На 08.06.2018 година е дадено Решение од страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС) со кое се одобрува промената на називот на Друштвото и фондовите со кои управува Друштвото. Името на Друштвото е променето од "НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје" во "Сава пензиско друштво а.д. Скопје". Името на задолжителниот фонд е променето од Отворен задолжителен пензиски фонд "НЛБ Пензиски фонд" во Отворен задолжителен пензиски фонд "Сава пензиски фонд", а името на доброволниот фонд е променето од Отворен доброволен пензиски фонд "НЛБ Пензија плус" во Отворен доброволен пензиски фонд "Сава пензија плус". Примената на новото име на Друштвото е по уписот на промената на називот во Централен регистар.

Друштвото има единствена дејност на управување со пензиските фондови, нивно претставување пред трети лица, како и други дејности поврзани со управувањето со фондовите.

Адресата на регистрираното седиште на Друштвото е:

Мајка Тереза бр.1
1000 Скопје
Република Македонија

Вработени

На 31 декември 2018 година Друштвото има 33 вработени (31 декември 2017: 31 вработен).

Надзорен одбор

Јуре Корент - Претседател на Надзорен одбор

Мојца Горњак - Член на Надзорен одбор

Павел Гојкович - Член на Надзорен одбор

Гоце Христов - независен член на Надзорен одбор

Управен одбор

Давор Вукадиновиќ - Претседател на Управен одбор

Мира Шекутковска - Член на Управен одбор

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи

2.1 Основи за подготовка и презентација на финансиските извештаи

Основните сметководствени политики применети при составување на финансиските извештаи се наведени во понатамошниот текст и истите се применувани конзистентно за сите периоди прикажани во овие финансиски извештаи.

Основа за составување на финансиските извештаи

Финансиските извештаи на Друштвото се изготвени во согласност со Законот за трговски друштва ("Службен весник на РМ" бр.28/04, 84/05, 71/06, 25/07, 87/08, 17/09, 23/09, 42/10, 48/10, 8/11, 21/11, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 13/14, 41/14, 138/14 88/15, 192/15, 6/16, 30/16 ,61/16 и 120/18), Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи на пензиското друштво донесен од Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), објавен во Службен весник на РМ бр. 11/2011,30/2012...32/2018 и Правилникот за водење сметководство (Службен весник на РМ бр. 159/2009, 164/2010 и 107/2011) во кој се објавени Меѓународните сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), заедно со толкувањата на Постојниот комитет за толкување (ПКТ) и толкувањата на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ), утврдени и издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) заклучно со 1 јануари 2009 година. Овој правилник се применува од 1 јануари 2010 година.

Меѓутоа, до датумот на составување на придружните финансиски извештаи не се преведени и објавени сите измени и дополнувања на МСС/МСФИ и толкувањата на КТМФИ кои стапиле на сила за годишните периоди кои започнуваат на 1 јануари 2009 година. Притоа придружните финансиски извештаи на Друштвото се прикажани во согласност со билансните шеми објавени во Правилникот за формата и содржината на годишната сметка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 60/14), чиј сет на финансиски извештаи отстапува од оние дефинирани во МСС 1 – Презентирање на финансиските извештаи и притоа во поединечни делови отстапува од начинот на презентација на одредени билансни позиции предвидени со наведениот стандард. Објавените стандарди и толкувања кои се на сила во тековниот период, а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени, како и објавените стандарди и толкувања кои сè уште не се во примена се обелоденети во белешките 2.2 и 2.3.

Во врска со погоре наведеното, а имајќи ги во предвид потенцијално материјалните значајни ефекти од разликите помеѓу сметководствените прописи на Република Македонија и МСФИ/МСС, кои можат да имаат влијание на реалноста и објективноста на финансиските извештаи на Друштвото, придружените финансиски извештаи не можат да се сметаат за финансиски извештаи изготвени во согласност со МСФИ и МСС.

Финансиските извештаи се изготвени според методот на историска набавна вредност, освен за хартиите од вредност расположливи за продажба и финансиските средства кои се мерени по објективна вредност. Износите содржани во финансиските извештаи на Друштвото се прикажани во илјади македонски денари. Денарот претставува официјална валута на известување во Република Македонија.

Друштвото не врши разграничување на агентските трошоци за надоместоци и бонуси за склучени договори со членовите на задолжителниот фонд. Согласно Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи на пензиското друштво донесен од МАПАС, Друштвото ги признава како расход во Извештајот за сеопфатна добивка сите агентски трошоци во моментот на нивното настанување. Исто така, согласно барањето на МАПАС, Друштвото не врши резервирања за неискористени денови од годишен одмор во годината за која се однесуваат деновите од годишен одмор.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се на сила во тековниот период, а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени

Заклучно со 31 декември 2018 година, немаше нови стандарди, амандмани на стандарди и интерпретации објавени во Службен весник на Република Македонија применливи за 2018 година.

2.3 Сметководствени политики

A Трансакции со странска валута

Деловните промени во странска валута се искажуваат според курсот важечки на денот на трансакциите. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на Извештајот за финансиска состојба.

Добивките/загубите од курсни разлики се признаваат како приход/расход во Извештајот за сеопфатна добивка во периодот кога настанале.

Девизните средства со кои што работи Друштвото се претежно евра (ЕУР). Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2018 и 2017 година беа како што следи:

Девизен курс: ЕУР	31 декември 2018 МКД	31 декември 2017 МКД
ЕУР	61,4950	61,4907

Б Нетирање на финансиски инструменти

Средствата и обврските, приходите и расходите се пребиваат единствено во случај кога пребивањето се бара и дозволува со некој стандард.

В Приходи од управување со задолжителен и доброволен фонд

Приходот од управување со фондовите се признава кога е веројатно дека Друштвото ќе има прилив на идни економиски користи и истите може веродостојно да се измерат. Друштвото остварува приходи од управување со задолжителен и доброволен пензиски фонд по следните основи:

Надоместок од придонеси кој се пресметува како % од уплатените придонеси на секоја индивидуална сметка и на секоја индивидуална потсметка на посебната сметка пред тие да бидат претворени во сметководствени единици на задолжителниот фонд, односно како % од уплатените придонеси на секоја индивидуална и професионална сметка пред тие да бидат претворени во сметководствени единици на доброволниот фонд. Надоместокот од придонеси, уплатени во задолжителниот пензиски фонд во 2018 година изнесува 2,5% (2017: 2,75%).

Надоместокот од придонеси, уплатени на индивидуална сметка во доброволниот пензиски фонд изнесува 2,9% (2017: 2,9%). Надоместокот од придонеси кај професионалните шеми се уредува со Договор помеѓу Друштвото и осигурителот и Договор за организирање и финансирање на професионална пензиска шема, склучен помеѓу осигурителот и претставник на неговите вработени или членови.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)
2.3 Сметководствени политики (продолжение)

В Приходи од управување со задолжителен и доброволен фонд (продолжение)

Надоместок за управување кој се пресметува како % од нето средствата на задолжителниот, односно доброволниот пензиски фонд.

Надоместокот за управување со задолжителен пензиски фонд на месечно ниво во 2018 година изнесува 0,035% (2017: 0,035%) од вредноста на нето средствата на задолжителниот фонд, додека надоместокот за управување со доброволен пензиски фонд изнесува 0,10% од вредноста на нето средствата на доброволниот фонд на месечно ниво (2017: 0,10%).

Приходите од надоместок од придонеси и надоместок за управување се признаваат како приходи во периодот во кој услугата е обезбедена.

На 23 јануари 2013 година во Службен Весник на РМ број 13 е објавен Законот за изменување и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување со кој се извршија измени на висината на одредени надоместоци кои Друштвото ги наплаќа или плаќа, а кои стапија на сила почнувајќи од 2014 година, па натаму. Согласно Законот, висината на надоместокот од придонеси, кој го наплатува Друштвото не може да изнесува повеќе од 2,75% за 2017 година, 2,5% за 2018 година, 2,25% за 2019 година и 2% за 2020 година, од секој уплатен придонес.

Висината на надоместокот од управување, кој го наплатува Друштвото не може да изнесува повеќе од 0,035% за 2017 година и 2018 година и 0,03% за 2019 година и 2020 година.

Надоместок за премин

Број на денови	Износ на надоместок за премин од еден во друг задолжителен пензиски фонд
Број на денови ≤ 720	15 евра
Број на денови > 720	Не се плаќа надоместок за премин

Број на денови	Износ на надоместок за премин од еден во друг доброволен пензиски фонд
Број на денови ≤ 360	10 евра
Број на денови > 360	Не се плаќа надоместок за премин

Бројот на денови се пресметува согласно законската регулатива. Приходите од надоместок за премин се признаваат кога е веројатно дека идни економски користи поврзани со преминот ќе претставуваат прилив во Друштвото.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)
2.3 Сметководствени политики (продолжение)

Г Расходи од управување со задолжителен и доброволен фонд

Расходи за МАПАС

Друштвото е обврзано да плаќа надоместок на МАПАС во висина од 0,8% од вкупните придонеси уплатени во задолжителниот, односно доброволниот пензиски фонд, управувани од страна на Друштвото. (2017:0,8%).

Расходи за чувар на имот

Чувар на средствата на задолжителниот пензиски фонд управуван од страна на Друштвото е Комерцијална Банка АД Скопје. Надоместокот за Комерцијална Банка АД Скопје се пресметува како % од вкупната вредност на имотот на задолжителниот пензиски фонд и изнесува 0,055% за вредност од ЕУР 400 милиони до ЕУР 500 милиони (до 01.02.2018: 0,064%). Вредноста на имотот на задолжителниот фонд во 2018 година не надмина ЕУР 500 милиони.

Чувар на средствата на доброволниот пензиски фонд е Комерцијална Банка АД Скопје. Надоместокот за Комерцијална Банка АД Скопје се пресметува како % од вкупната вредност на имотот на доброволниот пензиски фонд и изнесува 0,25% (2017: 0,25%), до вредност на имотот од ЕУР 50 милиони. Вредноста на имотот на доброволниот фонд во 2018 година не надмина ЕУР 50 милиони.

Трошоци за трансакции

Трошоците за трансакции се трошоци кои согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, во име на задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд, а за сметка на пензиското друштво ги плаќа пензиското друштво. Трошоците за трансакции, во најголема мера се однесуваат на активностите што ги врши суб чуварот–депозитарна институција која има дозвола издадена од надлежен орган во земја надвор од Република Македонија и е овластена за таква дејност согласно законите на државата каде се чуваат средствата на задолжителниот и доброволниот пензискиот фонд, поврзани со грижа за извршување на даночни обврски и трошоците за поврат на данок и/или други активности на суб чуварот поврзани со даночните обврски/права на пензискиот фонд.

Трошоци за маркетинг

Трошоците за маркетинг се трошоци поврзани со активности чија цел е зачленување или премин на членови од еден во друг пензиски фонд, рекламирање на карактеристиките на системот на капитално финансирано пензиско осигурување и особено на пензиското друштво.

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)

2.3 Сметководствени политики (продолжение)

Г Расходи од управување со задолжителен и доброволен фонд (продолжение)

Трошоците за маркетинг исто така опфаќаат и трошоци направени со цел обезбедување услуга и информација или објективно и навремено обезбедување податок поврзан со работењето на пензиското друштво, на сегашни или идни членови на задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд, како и трошоци поврзани со известувањата кои се доставуваат до членовите на задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд. Овие расходи се признаваат и евидентираат на пресметковна основа кога трошоците се стварно настанати.

Трошоци за агенти

Друштвото има овластени агенти – лица ангажирани по договор за дело чија активност е насочена кон привлекување на нови членови во задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд. Трошоците за агенти опфаќаат трошоци направени за организирање и полагање на испит за стекнување на својство на агент, за упис во регистарот на агенти, за издавање и продолжување на дозволата на агент, надоместоци за склучени договори, трошоци за едукација на агентската мрежа и сл. Вреднувањето на агентската провизија се врши согласно Тарифникот за провизионирање на Друштвото, на месечна основа. Сите трошоци за агенти се признаваат во Извештајот за сеопфатна добивка во моментот на нивното настанување, согласно Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи на пензиското друштво донесен од МАПАС.

Останати трошоци за управување со задолжителен и доброволен фонд

Овие трошоци ги опфаќаат трошоците за внес, корекција и поништување на договор за членство во Регистарот на членови, поднесоци и жалби до МАПАС, трошоците за спроведување на постапка за давање согласности од страна на МАПАС, трошоците за пристап кон информациониот систем на МАПАС и други трошоци поврзани со управување со фондовите.

Д Приходи и расходи од камати

Приходите и расходите по основ на камата се пресметани на сите каматоносни побарувања и обврски врз основа на законските прописи на Република Македонија или со договор помеѓу доверителот и должникот. Приходите и расходите од камати се признаваат сразмерно на времето на употреба на финансиските инструменти.

Приходите од камати се вреднуваат со употреба на методот на ефективна каматна стапка која што го зема во предвид ефективниот принос на средството. Ефективната каматната стапка се користи за дисконтирање на текот на идните парични примања во рамките на векот на употреба на средството и тоа на износ еднаков на почетната сметководствена вредност на средството. Трансакциските трошоци направени при стекнувањето на финансискиот инструмент, претставуваат составен дел на каматната стапка и се разграничуваат и признаваат како приход од камата во рамките на периодот на употреба на финансискиот инструмент. Дисконтот, како дел од амортизираната набавна вредност на вложувањата во ХВ се признава како компонента на приходот од камати.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)
2.3 Сметководствени политики (продолжение)

Г Финансиски средства

Друштвото ги вложува своите слободни парични средства во депозити и хартии од вредност кои се дозволени согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување.

Друштвото располага со едно портфолио на хартии од вредност - расположливи за продажба. Сместувањето на хартиите во портфолио расположливи за продажба е резултат на определбата на Друштвото да вложува во хартии од вредност кои можат да бидат оттуѓени во било кое време, доколку се јави потреба од генерирање на ликвидни средства.

Хартии од вредност расположливи за продажба

Вложувањата во должнички хартии од вредност, Друштвото почетно ги признава како ставка на Извештајот за финансиска состојба, тогаш кога тоа станува странка во договорените одредби од инструментот, односно на датумот на тргување. Вложувањата во хартии од вредност почетно се вреднуваат по нивната набавна вредност со вклучени трошоци на трансакции направени за нивно стекнување. На крајот на секој месец се врши проценка и сведување на нивната сметководствена вредност на пазарната вредност, според просечните пазарни цени објавени на активен пазар. Државните обврзници за кои не постои активен пазар, се вреднуваат по објективна вредност, утврдена со техника за вреднување која базира на пазарни претпоставки. Целта на техниката за вреднување е да се утврди која би била трансакциската цена на датумот на мерење, за размена под комерцијални услови.

Ефектот од промената на објективната вредност има влијание врз главнината. Дисконтот како дел од амортизационата вредност се признава како компонента на приходите од камати на месечна основа. Премијата како дел од амортизационата вредност се признава како компонента на расходите од камати на месечна основа.

Депризнавање на финансиските инструменти

Друштвото врши депризнавање на ХВ во случаите кога ја губи контролата над договорените права кои произлегуваат од нив, односно кога истите ќе ги продаде, кога истите ќе доспеат или на друг начин оттуѓат.

Во моментот на депризнавање на ХВ расположливи за продажба (продажба, доспевање и сл), кумулативните нереализирани добивки/загуби кои претходно биле признаени во главнината се депризнаваат од капиталот и нето добивките/загубите се пренесуваат и признаваат во Билансот на успех како реализирани добивки/загуби. Во портфолиото до доспевање. ХВ се депризнаваат при доспевање на дел или целосно доспевање на главницата.

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)
2.3 Сметководствени политики (продолжение)

f Финансиски средства (продолжува)

Оштетување на финансиските инструменти

Друштвото е должно најмалку еднаш годишно да проверува, дали постојат објективни докази за оштетување на вредноста на должничките ХВ. Друштвото признава загуба поради оштетување кај ХВ, доколку нивната сметководствена вредност е поголема од нивниот проценет надоместлив износ. Како надоместлив износ се зема повисокиот износ помеѓу пазарната вредност намалена за трошоците на продажба и употребната вредност - сегашна вредност на проценети идни парични текови, дисконтирани со првобитната ефективна каматна стапка на инструментот.

Загубата поради оштетување се признава како расход во Билансот на успех. Кај ХВ расположливи за продажба износот на загубата поради оштетување претставува кумулативната загуба која што била признаена во капиталот, односно разликата помеѓу почетната набавна вредност и тековната објективна вредност на ХВ. Кај финансиските инструменти кои се чуваат до доспевање, загубата поради оштетување се вреднува како разлика помеѓу поголемата од сметководствената вредност и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со ефективната каматна стапка.

Фактори/индикатори за постоење на оштетување се:

- значајна финансиска потешкотија на издавачот на финансискиот инструмент или должникот;
- фактичко прекршување на договорот, како што е неплаќање или доцнење на плаќањата на главницата и каматата;
- голема веројатност дека должникот ќе влезе во стечајна постапка или во друг вид на финансиска реорганизација;
- исчезнување на активен пазар за финансиското средство поради финансиски потешкотии;
- значително и продолжено намалување на објективната вредност под набавната (објективната вредност да е пониска од 70% од набавната вредност или како продолжено намалување на објективната вредност се смета она кое трае подолго од 9 месеци).

Друштвото на секој датум на известување проверува дали сè уште постојат факторите кои довеле до признавање на загуба поради оштетување кај ХВ и доколку утврди дека истите повеќе не постојат, се врши анулирање/ослободување на претходно признаениот износ на загуба.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)
2.3 Сметководствени политики (продолжение)

Е Материјални вложувања и нематеријални вложувања

Материјалните средства се признаваат како средства во Извештајот за финансиска состојба, само доколку е веројатно дека идните економски користи кои се поврзани со средствата ќе претставуваат прилив за Друштвото и нивната набавна вредност може веродостојно да се измери, и тоа во моментот кога на Друштвото му се пренесени сите ризици и користи од нивното користење за деловни цели.

Нематеријалните средства се признаваат како средства на денот на нивното стекнување, доколку се очекуваат идни економски користи од нивната употреба, доколку набавната вредност на средствата може веродостојно да се измери, имаат сопствен идентитет препознатлив од целината на средствата и се контролирани од страна на Друштвото.

Друштвото ги евидентира материјалните и нематеријалните вложувања според набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираната загуба поради оштетување. Намалувањето на материјалните и нематеријалните вложувања произлегува од продажбите, расходувањата и пресметаната тековна амортизација.

Последователните издатоци се капитализираат во сметководствената вредност на средствата, само тогаш кога истите ги зголемуваат идните економски користи на тие средства и ја подобруваат состојбата на средствата (се продолжува корисниот век, се зголемува капацитетот, се подобрува квалитетот на производите и услугите, се намалуваат трошоците и сл).

Друштвото на секој датум на Извештајот за финансиска состојба, врши проценка дали постојат докази за оштетување на материјалните и нематеријалните средства (пазарната вредност на средството се намалила повеќе од очекуваното, се намалил периодот на употреба или корисноста на средството, постои физичка или технолошка застареност и сл). Средствата се оштетени доколку сметководствената вредност е поголема од проценетиот надоместлив износ.

Капиталните добивки или загуби кои произлегуваат од овие трансакции се прикажуваат во Извештајот за сеопфатна добивка. Амортизацијата на материјалните и нематеријалните вложувања се пресметува според праволиниска метода и се распределува врз системска основа за време на најдобрата проценка на корисниот век на употреба. Стапките на амортизација се така одредени да вредноста на материјалните и нематеријалните средства се распоредува во трошоци во проценетиот период на неговата корисност.

Применетите годишни стапки на амортизација, според проценетиот период на корисност се следните:

Моторни возила	25%
Мебел и канцелариска опрема	20%
Компјутерска опрема	25%
Останата опрема	10%
Нематеријални средства	20%

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)
2.3 Сметководствени политики (продолжение)

Ж Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти ги сочинуваат: паричните средства на трансакциска сметка, парични средства во благајна и депозити со оригинален рок на доспевање до 3 месеци.

3 Трошоци за користи на вработените

Трошоците за користи на вработените се состојат од:

- Трошоци за краткорочни користи: плати и социјални придонеси, платени отсуства, платени годишни одмори, регрес за годишен одмор, новогодишен надомест, немонетарни користи (здравствена заштита, осигурување и сл), надомест за одвоен живот, приватно здравствено осигурување и други примања по договори за вработување.
- Долгорочни користи: јубилејни награди, отпремнина за одење во пензија и надомест по основ доброволна пензиска шема.

Краткорочните користи се вреднуваат по недисконтиран износ, кој се очекува да биде платен врз основа на работен однос.

Долгорочните користи се вреднуваат според сегашната вредност т.е. дисконтирани идни парични текови на дефинираните користи на датумот на Извештајот за финансиска состојба. Долгорочните користи се очекува да бидат измирени во период подолг од 12 месеци по датумот на известување. Повторните мерења кај резервирањата за јубилејни награди, кои произлегуваат од актуарска добивка или загуба, освен износите вклучени во нето камати, се признаваат во Билансот на успех. Повторните мерења кај резервирањата за пензии, кои произлегуваат од актуарска добивка или загуба, освен износите вклучени во нето камати, се признаваат во капиталот.

S Финансиски обврски

Во краткорочни финансиски обврски, Друштвото ги класифицира сите обврски чиј рок на доспевање е до 12 месеци, а во долгорочни финансиски обврски сите обврски чиј рок на доспевање е подолг од 12 месеци.

Друштвото ги признава финансиските обврски како ставка во Извештајот за финансиска состојба тогаш кога е веројатно дека ќе има одлив на средства кој може веродостојно да се измери.

Финансиските обврски се евидентираат по номинална вредност врз основа на соодветен сметководствен документ (фактура, договор, пресметка), согласно законските прописи и согласно Одлуките на Друштвото.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)
2.3 Сметководствени политики (продолжение)

И Данок на добивка

Основа за пресметување на данокот е добивката утврдена како разлика меѓу вкупните приходи и вкупните расходи на даночниот обврзник, во износи утврдени согласно со прописите за сметководство и сметководствените стандарди и искажана во Билансот на успех.

Основата се зголемува за непризнаените расходи за даночни цели, но и за дел од потенцијално неостварените приходи од поврзани лица (приходни камати и трансферни цени). Законот за данокот на добивка како даночно непризнаени ги дефинира оние расходи кои не се во функција на дејноста на субјектот, односно не се непосреден услов за извршување на дејноста и не се последица од вршењето на таа дејност (подароци, репрезентација, премии за менаџерско осигурување, исплатени надоместоци на трошоци од работен однос над утврдените износи и сл).

Даночната основа се намалува за износот на извршените вложувања од добивката од предходната година (реинвестирана добивка). Под реинвестирана добивка се подразбираат извршените инвестициски вложувања од добивката за развојни цели, односно вложувањата заради проширување на дејноста на даночниот обврзник во материјални средства (недвижности, постројки и опрема, освен патнички автомобили, мебел, теписи, бела техника, уметнички дела од ликовната и применета уметност) и нематеријали средства (компјутерски софтвер и патенти).

Даночен период за кој се утврдува данокот на добивка е една календарска година, а обврзник за пресметување и плаќање на данокот е секое правно лице- резидент на Република Македонија кој остварува добивка од вршењето на дејноста во земјата и странство. Стапката на данокот на добивка изнесува 10%. Заради времените разлики помеѓу вредностите кои се користат како основа заради оданочување и сметководствените вредности на средствата и обврските заради финансиско известување се пресметува одложен данок. Тековната важечка даночна стапка е користена за утврдување на одложениот данок на добивка.

Во периодот од 1 јануари 2009 година до 31 декември 2013 година, компаниите не требаа да плаќаат данок на добивката пред оданочување, се додека таа не се дистрибуира во форма на дивиденди или друга форма на распределба на добивката. Ако дивидендата, која произлегува од добивката генерирана во периодот 2009-2013 е исплатена, 10% данок ќе се плаќа во моментот на исплата на дивидендата, без оглед на тоа дали е во паричен или непаричен облик. Со оглед на тоа дека данокот произлегува од акумулираната добивка, таквиот данок се признава во капиталот.

Ј Акционерски капитал

Акционерскиот капитал се состои од обични акции и е целосно уплатен во паричен износ.

К Законски резерви

Согласно законот за трговски Друштва, Друштвото е обврзано да издвојува законска резерва во износ од 5% од остварената годишна добивка, се додека законските резерви не достигнат износ од 1/10 од основачкиот капитал на Друштвото. На 31 декември 2018 година задолжителната резерва на Друштвото го има достигнато износот од 1/10 основачкиот капитал.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)
2.3 Сметководствени политики (продолжение)

Л Наеми

Наемите со кои значаен дел од ризикот и наградите од сопственоста се задржани од страна на наемодавачот се класифицирани како оперативен наем. Плаќањата направени по основ на оперативен наем (нето од било какви поттикнувања од страна на наемодавателот) се признаваат во извештајот за сеопфатна добивка на праволиниска основа во текот на периодот на наемот. Наемите со кои се пренесуваат сите ризици и награди на закупопримачот се класифицирани како финансиски наем. Финансиските наеми се признаваат како средство на почетокот на наемот, по пониската од објективната вредност на средството и сегашната вредност на сите идни плаќања за наемот. Изнајмените средства се амортизираат во тек на корисниот век на средствата. Плаќањата за наем се состојат од плаќања на камата и главница.

Љ Останати резерви

Согласно Законот за данок на добивка, даночната основа може да се намали за износот на инвестициите во материјални и нематеријални средства, пропишани во законот. За да може да се искористи даночното ослободување, Друштвото мора да издвои дел од добивката од предходната година во износ кој се очекува да биде инвестиран во материјални и нематеријални средства во тековната година.

М Резервирања

Резервирањата се признаваат кога има сегашна законска или договорена обврска како резултат на минати настани, кога е веројатно дека ќе биде потребен одлив на средства за да се подмири обврската и кога може да биде направена реална проценка на износот. Резервирањата се утврдуваат преку дисконтирање на очекувани идни парични текови користејќи стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни претпоставки за временската вредност на парите и ризиците поврзани со обврската.

Н Споредбени податоци

Со цел посоодветно да се прикаже тековната година одредени ставки од споредбените податоци се рекласифицирани. Овие рекласификации не резултираа со значајни промени во содржината и формата на финансиските информации презентирани во финансиските извештаи. Причините за рекласификациите направени во овие финансиски извештаи се обелоденети во белешка 12.

3 Управување со ризици

Активностите на Друштвото се изложени на различни видови ризици и заради тоа се потребни анализи, евалуации, прифаќање и раководење на одредено ниво на ризик. Целта на Друштвото е да постигне оптималност помеѓу ризикот и приносот и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти за финансискиот резултат на Друштвото. Политиките за управување со ризик се дизајнирани на тој начин да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспоставуваат соодветни ризични лимити и контроли. Друштвото често ги ревидира политиките за управување со кредитен, пазарен, ликвидносен и оперативен ризик.

Управувањето со кредитен ризик во најголема мера е законски регулирано со ограничување на вложувањата на Друштвото во банкарски депозити и должнички хартии од вредност чиј издавач е Република Македонија.

3 Управување со ризици (продолжение)

Кредитниот ризик претставува веројатност дека издавачот на должничките инструменти и депозитите нема да биде во можност целосно или делумно да ги измири обврските во роковите на достасување.

Друштвото управува со кредитниот ризик на тој начин што ги вложува слободните парични средства само во законски дозволени инструменти.

Изборот на инструменти во кои се инвестира се врши во согласност со интерните акти на Друштвото, при што основни критериуми за избор се следните:

- Должнички инструменти: стапка на принос до доспевање (YTM), валута, траење и рок до доспевање.
- Депозити во банки:
 - Критериуми за избор на банка: се користи годишното рангирање на банките подготвено врз основа на годишни ревидирани финансиски извештаи;
 - Критериуми за избор на конкретен депозитен аранжман: стапка на принос – каматна стапка, вид на каматна стапка (фиксна или варијабилна), валута, рок до доспевање, посебни клаузули во договорот и сл.

Кредитниот ризик кај вложувањата во депозити, Друштвото го следи преку постојана анализа на способноста на банките да ги исполнат обврските кон Друштвото кои произлегуваат од договорот помеѓу договорените страни.

Менаџментот на Друштвото е на став дека со законските ограничувања и определбата да се чуваат хартиите од вредност на неопределен рок, со можност за нивно оттуѓување кога за тоа ќе се јави потреба може да управува со кредитниот ризик кај хартиите од вредност.

Со оглед на квалитетот на пласираните средства раководството на Друштвото не очекува некоја од договорените страни да не ги исполни обврските.

A Кредитен ризик

На денот на составување на Извештајот за финансиска состојба, концентрацијата на кредитниот ризик е претставена преку долгорочни депозити кои се држат во НЛБ Банка АД Скопје, Охридска Банка АД Скопје, Стопанска Банка АД Битола, Уни Банка АД Скопје, Халкбанк АД Скопје, Силк Роуд Банка АД Скопје, Централна Кооперативна Банка АД и Стопанска Банка АД Скопје, краткорочен депозит во Уни Банка АД Скопје, депозит со рок на доспевање до 3 месеци кој се држи во Силк Роуд Банка АД Скопје, како и преку државни обврзници.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

3 Управување со ризици (продолжение)
А Кредитен ризик (продолжение)
А.1 Максимална изложеност на кредитен ризик пред давање колатерал или други
кредитни зголемувања (продолжение)

	Максимална изложеност	
	2018	2017
Депозити – орочени	334.208	182.875
Парични средства и парични еквиваленти – Депозит со рок на доспевање до 3 месеци	6.039	48.088
Парични средства и парични еквиваленти – тековна сметка во банка	1.474	729
Хартии од вредност		
- Должнички инструменти	185.627	232.003
Останати финансиски средства	12.027	10.898
31 декември	539.375	474.593

Раководството е убедено во неговата способност да води контрола и да одржува минимална изложеност на кредитен ризик на Друштвото која произлегува од портфолиото на депозити и вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба.

Останатите финансиски средства содржат пресметани приходи од управувачка провизија и побарувања за надоместоци од придонеси. Друштвото не гледа кредитен ризик поврзан со овие средства, со оглед на тоа што истите се наплаќаат директно од средствата на фондовите.

А.2 Депозити

Депозитите се дадени подолу:

	31 декември 2018	31 декември 2017
Ниту се достасани ниту оштетени	340.247	230.963
Нето	340.247	230.963

За целите на следење на кредитниот ризик, Друштвото ги анализира Депозитите врз основа на категоризација на банките која ја врши Народната банка на Република Македонија. Според категоризацијата, големи банки се банки со вкупна актива над 32,1 милијарди МКД, средни банки се банки со вкупна актива од 8 милијарди МКД до 32,1 милијарди МКД и мали банки се банки со вкупна актива помала од 8 милијарди МКД.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

3 Управување со ризици (продолжение)
А Кредитен ризик (продолжение)
А.2 Депозити (продолжение)

Друштвото има вложувања во депозити во големи, средни и мали банки како што е прикажано подолу:

	2018	2017
Депозити во големи банки	103.710	95.771
Депозити во средни банки	215.460	65.040
Депозити во мали банки	21.077	70.152
31 декември	340.247	230.963
	31 декември 2018	31 декември 2017
Нето максимална изложеност	340.247	230.963
Без колатерал	340.247	230.963

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

3 Управување со ризици (продолжение)
А Кредитен ризик (продолжение)
А.3 Должнички инструменти

	31 декември 2018	31 декември 2017
Ниту се достасани ниту оштетени	185.627	232.003
Нето	185.627	232.003

На следнава табела е дадена анализа на должничките инструменти според нивниот издавач:

2018	Државни обврзници	Државни запси	Вкупно
Република Македонија	185.627	-	185.627
Вкупно	185.627	-	185.627
2017	Државни обврзници	Државни запси	Вкупно
Република Македонија	232.003	-	232.003
Вкупно	232.003	-	232.003

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

3 Управување со ризици (продолжение)
А Кредитен ризик (продолжение)
А.3 Должнички инструменти (продолжение)

Издавачот на должничките инструменти има ББ кредитен рејтинг (2017: ББ кредитен рејтинг) за долгорочно задолжување според Fitch рејтинг агенцијата.

Финансиските инструменти, мерени по фер вредност, се прикажани во следните нивоа на хиерархија, врз основа на начинот на одредување на објективната вредноста. Ниво 1 – Државни обврзници кои имаат објективна вредност и активен пазар и Ниво 2 – објективната вредност се одредува врз основа на пазарни претпоставки. Во ниво 1 се класификувани обврзници за денационализација. Во ниво 2 се класификувани континуирани обврзници, кои немаат активен пазар, но може да бидат продадени со директни преговори со купувач на пазарот преку шалтер. Објективната вредност на овие инструменти е проценета врз основа на параметри како што се каматните стапки и дисконтираните идни парични текови користејќи ги стапките кои се тековно важечки за должнички инструменти под слични услови, кредитниот ризик и периодот на доспевање.

2018	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Должнички инструменти			
- Државни обврзници	69.039	116.588	-
Вкупно	69.039	116.588	-
2017	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Должнички инструменти			
- Државни обврзници	70.590	161.413	-
Вкупно	70.590	161.413	-

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

- 3** **Управување со ризици (продолжение)**
A **Кредитен ризик (продолжение)**
A.4 **Концентрација на ризикот на финансиските средства со кредитна изложеност**

Географски регион

Следнава табела ја анализира кредитната изложеност по географски региони.

	Држави од ЕУ	Европски држави кои не се членки на ЕУ	Република Македонија	Други земји	Вкупно
Пласмани во банки - депозити	-	-	340.247	-	340.247
Хартии од вредност - должнички инструменти	-	-	185.627	-	185.627
Останати финансиски средства	-	-	12.027	-	12.027
Парични средства на тековни сметки	-	-	1.474	-	1.474
31 декември 2018	-	-	539.375	-	539.375

	Држави од ЕУ	Европски држави кои не се членки на ЕУ	Република Македонија	Други земји	Вкупно
Пласмани во банки - депозити	-	-	230.963	-	230.963
Хартии од вредност - должнички инструменти	-	-	232.003	-	232.003
Останати финансиски средства	-	-	10.898	-	10.898
Парични средства на тековни сметки	-	-	729	-	729
31 декември 2017	-	-	474.593	-	474.593

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

3 Управување со ризици (продолжение)
Б Пазарен ризик (продолжение)

Пазарен ризик е ризикот дека промените во пазарните цени, како промена во каматните стапки, промена во цените на капиталот и девизните курсеви ќе влијаат на приходите на Друштвото или на вредноста на поседуваните финансиски инструменти. Друштвото ги проценува пазарните ризици и максималните загуби кои можат да се очекуваат, а кои се базираат на претпоставки за различни промени на пазарните услови. Раководството на Друштвото поставува граници за ризикот кој што може да се прифати и којшто редовно се следи.

Б.1 Валутен ризик

Друштвото е изложено на валутен ризик преку трансакции во странска валута. Изложеноста на валутен ризик, во најголема мера произлегува од вложувањата во финансиски инструменти, поточно должнички хартии од вредност, и се манифестира преку влијание на вредноста на хартиите од вредност деноминирани во странска валута кои се чуваат во портфолиото расположиви за продажба. Друштвото го следи и управува со валутниот ризик преку месечна анализа на портфолиото на Друштвото.

На 31 декември 2018 година, Друштвото има средства и обврски искажани во ЕУР и тоа:

- државни обврзници во ЕУР во износ од МКД 185.627 илјади (2017: МКД 232.003 илјади) вклучени во позицијата Хартии од вредност.
- обврски спрема добавувачи во износ од МКД 307 илјади (2017: МКД 86 илјади) вклучени во позицијата Останати финансиски обврски.
- одложени даночни обврски во износ од МКД 1.313 илјади (2017: МКД 472 илјади)

На 31 декември ако курсот зајакне/ослабне за 5% во однос на ЕУР, а останатите променливи останат исти, капиталот на Друштвото ќе се зголеми/намали за околу МКД 9.200 илјади (2017: МКД 11.572 илјади), најмногу како резултат на курсните разлики на државни обврзници.

Б.2 Каматен ризик

Ризикот од промена на каматните стапки е застапен кај активата на Друштвото, поточно кај вложувањата во депозити и долгорочни хартии од вредност, наспроти пасивата каде во досегашното работење нема каматносни обврски, или истите се незначителни.

Друштвото управува со каматниот ризик преку следење на трендовите на каматните стапки, пресметка и следење на просечните каматни стапки, проценка на идните движења на каматните стапки, адекватно структурирање на инвестирањата на слободните парични средства и склучување на договори со фиксни приноси.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

3 Управување со ризици (продолжение)

Б Пазарен ризик (продолжение)

Б.2 Каматен ризик (продолжение)

На 31 декември 2018 година Друштвото нема каматоносни обврски, додека каматоносната актива се состои од државни обврзници со фиксна каматна стапка, долгорочни и краткорочни депозити со фиксна и променлива каматна стапка.

Просечната каматна стапка на депозитите на 31 декември 2018 изнесува 3,3% (2017: 2,8%).

Депозитите со променлива каматна стапка учествуваат во вкупните депозити со 20,5% (2017: 49,4%).

Во 2018 година имаше промена на каматните стапки кај депозитите со варијабилна каматна стапка во: Силк Роуд Банка АД Скопје, Стопанска Банка АД Битола и Халкбанк АД Скопје.

На датумот на известување доколку каматните стапки на депозитите со променлива каматна стапка се помали/поголеми за 0,5%, а останатите променливи останат исти, добивката на Друштвото ќе се намали/зголеми за МКД 346 илјади (2017: МКД 569 илјади).

Анализа на финансиските инструменти според видот на каматна стапка

	Фиксна каматна стапка	Варијабилна каматна стапка	Вкупно
Пласмани во банки – депозити	270.599	69.648	340.247
Хартии од вредност			
- Должнички инструменти	185.627	-	185.627
Вкупно 2018	456.226	69.648	525.874
Пласмани во банки – депозити	116.723	114.240	230.963
Хартии од вредност			
- Должнички инструменти	232.003	-	232.003
Вкупно 2017	348.726	114.240	462.966

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

3 Управување со ризици (продолжение)
Б Пазарен ризик (продолжение)
Б.3 Ценовен Ризик

В Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик претставува веројатност од случување на негативни настани кои ќе доведат до неможност Друштвото да ги исполнува достасаните обврски.

Друштвото има воспоставено постапка за управување со ликвидносниот ризик на месечно ниво и известува за месечната и кварталната ликвидносна позиција. Одржувањето на соодветно ниво на ликвидни средства е под влијание и на законските барања, односно барањата на регулаторот за одржување на задолжителни ликвидни средства во износ утврден како % од главнината на Друштвото.

Во досегашното работење Друштвото било во можност да ги подмири сите доспеани обврски. Сите финансиски обврски на Друштвото доспеваат во рок од една година по 31 декември 2018.

Табелата подолу претставува анализа на обврските на Друштвото, по групи според остатокот на периодот сметан од датумот на Извештајот за финансиската состојба до датумот на доспевање.

Друштвото е изложено на ценовен ризик поради промена на објективната вредност на должничките хартии од вредност – државни обврзници класифицирани во портфолиото расположиви за продажба. Ефектот од промената на објективната вредност директно не влијае на резултатот од тековното работење, заради тоа што промените во објективната вредност се евидентираат во останата сеопфатна добивка. За управување со ризикот од промена на цената на инвестициите во должнички инструменти Друштвото го диверзифицира своето портфолио.

Ако цените на должничките хартии од вредност, за кои постои активен пазар (обврзници за денационализација), се зголемат/намалат за 0,5% на 31 декември 2018 година, а сите други варијабли останат исти капиталот на Друштвото ќе се зголеми/намали за МКД 341 илјада (2017: МКД 349 илјади).

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

3 Управување со ризици (продолжение)

В Ликвидносен ризик (продолжение)

2018	Доспевање до 1 месец	Доспевање од 1 до 3 месеци	Доспевање од 3 месеци до 1 година	Доспевање од 1 до 5 години	Доспевање над 5 години	Вкупно
Останати финансиски обврски	5.889	3.260	3.709	-	-	12.858
Вкупни обврски (договорен датум на доспевање)	5.889	3.260	3.709	-	-	12.858

2017	Доспевање до 1 месец	Доспевање од 1 до 3 месеци	Доспевање од 3 месеци до 1 година	Доспевање од 1 до 5 години	Доспевање над 5 години	Вкупно
Останати финансиски обврски	5.563	610	5.112	-	-	11.285
Вкупни обврски (договорен датум на доспевање)	5.563	610	5.112	-	-	11.285

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

3 Управување со ризици (продолжение)

Г Оперативен ризик

Оперативниот ризик е специфичен вид на ризик кој што настанува заради недостатоци или грешки при делувањето на внатрешните процеси, системи, луѓе или заради надворешни настани. Дефиницијата го вклучува и правниот ризик, а не го вклучува стратешкиот ризик и ризикот од губење на угледот (репутација).

Управувањето со оперативниот ризик е регулирано со Политиката за управување со ризици и со Методологијата за управување со оперативните ризици, каде е пропишана постапката за идентификација, оценка, следење и совладување на оперативните ризици, како и евиденција и известување за штетни настани од кои произлегуваат оперативни ризици во работењето на Друштвото.

Во континуитет се подобрува процесот на управување со оперативните ризици преку спроведување на повторна идентификација и оценка на нивото на значајност на оперативните ризици, како и пријава на реализирани оперативни ризици при редовното работење на Друштвото. Се врши доследна примена на Политиката за управување на ризиците во работењето на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и на Методологијата и се спроведуваат активности за зголемување на нивото на едуцираност на вработените за идентификување, известување, следење и справување со оперативните ризици во работењето.

Д Управување со капитал

Политиката на Друштвото е да одржува стабилност на капиталната база со цел да се задоволат законските барања, да се задржи довербата на пазарот и да се одржи идниот развој на бизнисот.

Според законските барања, капиталот на Друштвото треба да изнесува најмалку ЕУР 6.800 илјади, кога средствата на двата фонда со кои управува имаат вредност од ЕУР 500.000 илјади до ЕУР 600.000 илјади. На 31.12.2018 година, вредноста на двата фонда изнесува ЕУР 503.700 илјади, а капиталот на Друштвото, во износ од ЕУР 8.506 илјади е повисок од законски минималниот кој изнесува ЕУР 6.800 илјади.

4 Проценки при примена на сметководствените политики

Друштвото врши проценки и претпоставки кои влијаат на презентираниите износи на средствата и обврските. Друштвото врши резервирања на трошоци кои се однесуваат на тековната година, кои земајќи ги во предвид искуството од минатото, очекувањата за идните настани и влијанието на други фактори, се верува дека се разумни.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

5	Приходи од камати на вложувања во депозити	2018	2017
	Приходи од камати на долгорочни депозити	7.317	4.791
	Приходи од камати на краткорочни депозити	630	543
	Приходи од камати на депозити по видување и депозити со оригинален рок на доспевање до 3 месеци	849	515
		8.796	5.849
6	Приходи од камати од вложувања во хартии од вредност	2018	2017
	Приходи од камати на хартии од вредност расположиви за продажба	8.132	9.054
	Приходи од камати на хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	-	122
		8.132	9.176
7	Останати приходи	2018	2017
	Приходи од укинати резервации	-	19
	Приходи од курсни разлики	783	3.034
	Приходи од трансфер на членови	98	104
	Останати приходи (приходи од минати години)	1.027	1.308
		1.908	4.465
8	Материјални трошоци	2018	2017
	Наемнини	6.031	6.002
	Транспортни трошоци	2.451	2.518
	Одржување и заштита	4.305	3.679
	Потрошена енергија	866	888
	Потрошени суровини и материјали	291	193
	Отпис на ситен инвентар	60	72
	Останати услуги	616	642
		14.620	13.994

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

9 Трошоци за вработени	2018	2017
Плати	44.065	41.239
Придонеси за доброволно пензиско осигурување	1.189	1.165
Други надоместоци на вработените	2.784	2.777
Резервирања за користи на вработени	418	190
Трошоци за службени патувања	1.301	948
	49.757	46.319
Број на вработени на последниот ден од периодот	33	31
10 Останати нематеријални расходи	2018	2017
Ревизорски и консултантски услуги	3.766	3.275
Донација	139	207
Репрезентација	694	352
Банкарски услуги	184	166
Даноци и членарини	52	59
Курсни разлики	798	2.977
Надоместоци на членови на Надзорен одбор	238	145
Трошоци за камати	72	86
Останати расходи	567	865
	6.510	8.132
11 Данок на добивка	2018	2017
Данок на добивка	10.344	8.883
	10.344	8.883
	2018	2017
Бруто добивка	101.820	87.189
Пресметан данок по стапка од 10%	10.182	8.719
Зголемен за :		
- Непризнати расходи за даночни цели	394	323
Намален за :		
- Извршени вложувања од добивката	(232)	(159)
Данок на добивка	10.344	8.883

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

12 Парични средства и парични еквиваленти

	2018	2017
Депозити со оригинален рок на достасување до 3 месеци	6.038	48.088
Трансакциска сметка	1.474	710
Парични средства во благајна	15	19
	7.527	48.817

Заради споредливост, во износот на депозити со оригинален рок на доспевање до 3 месеци, за 2017 година, е вклучена недоспеана камата во износ од 88 илјади МКД, која во финансиските извештаи за 2017 година е презентирани во позицијата депозити.

13 Депозити

	2018	2017
Орочени депозити во домашни банки	334.208	182.875
- Тековни	162.419	38.175
- Нетековни	171.789	144.700

Краткорочните депозити се пласирани во:

- Уни Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 1 година (2017: Стопанска Банка АД Битола 1 година) и каматна стапка од 2,5% (2017: 2,4% и 2,5%)

Долгорочните депозити се пласирани во:

- Охридска Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години (2017: 3 години) и каматна стапка од 3,35% и 3,20% (2017: 3,35%).
- Стопанска Банка АД Битола со оригинален рок на доспевање од 3 години (2017: 3 години) и каматни стапки од 4,10% и 4,30% (2017: 3,5%).
- Уни Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 и 5 години (2017: 3 години) и каматна стапка од 3,25% и 4% (2017: 3,25%).
- НЛБ Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 5 години (2017: 3 и 5 години) и каматна стапки од 2,75% (2017: 2,35% и 2,75%).
- Халкбанк АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 2 и 3 години (2017: 2 години) и каматна стапка од 3,1%, 3,3% и 3% (2017: 3,1%, 3,3% и 3,6%).
- Силк Роуд Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години (2017: 3 години) и каматна стапка од 3% (2017: 3,4%).
- Централна Кооперативна Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 2 години (2017: 2 години) и каматна стапка од 3% и 3,3% (2017: 3% и 3,3%).
- Стопанска Банка АД Скопје со оригинален рок од 3 години (2017: 3 години) и каматна стапка од 3% (2017: 3%).

Износот на долгорочни депозити вклучува недоспеана камата од МКД 1.891 илјади (2017: МКД 582 илјади).

Заради споредливост, од износот на депозити, за 2017 година, е исклучена недоспеана камата на депозит со оригинален рок на доспевање до 3 месеци, во износ од 88 илјади МКД, која во финансиските извештаи за 2017 година е презентирани во позицијата депозити.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

14 Хартии од вредност	2018	2017
Расположливи за продажба:		
Државни обврзници	185.627	232.003
	185.627	232.003
* Движење на хартии од вредност	2018	2017
Почетна состојба	232.003	227.625
Курсни разлики	14	64
Камата додадена на главница	(791)	8.209
Купувања	7.067	45.914
Продажби	(61.076)	(55.093)
Промена во фер вредност	8.410	5.284
	185.627	232.003

Државните обврзници вклучуваат:

- S Обврзници за денационализација (09) во износ од МКД 636 илјади (2017: МКД 922 илјади) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2011 до 1 јуни 2020.
- S Обврзници за денационализација (10) во износ од МКД 3.850 илјади (2017: МКД 5.139 илјади) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2012 до 1 јуни 2021.
- S Обврзници за денационализација (13) во износ од МКД 6.034 илјади (2017: МКД 6.931 илјади) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2015 до 1 јуни 2024.
- S Обврзници за денационализација (14) во износ од МКД 28.820 илјади (2017: МКД 32.024 илјади) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2016 до 1 јуни 2025.
- S Обврзници за денационализација (15) во износ од МКД 22.472 илјади (2017: МКД 24.716 илјади) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2017 до 1 јуни 2026.
- S Обврзници за денационализација (16) во износ од МКД 6.404 илјади (2017: МКД 0) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2018 до 1 јуни 2027.
- S Континуирана ДО2013/11-0418дк во износ од МКД 0 (2017: МКД 5.045 илјади), со каматна стапка од 4,9% годишно. Главницата доспева во април 2018.
- S Континуирана ДО2013/13-0518дк во износ од МКД 0 (2017: МКД 7.082 илјади), со каматна стапка од 4,9% годишно. Главницата доспева во мај 2018.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

14 Хартии од вредност (продолжува)

- Континуирана ДО2013/23-0718дк во износ од МКД 0 (2017: МКД 4.565 илјади), со каматна стапка од 4,6% годишно. Главницата доспева во јули 2018.
- Континуирана ДО2013/25-0818дк во износ од 0 (2017: МКД 4.077 илјади), со каматна стапка од 4,6% годишно. Главницата доспева во август 2018.
- Континуирана ДО2013/28-1018дк во износ од МКД 0 (2017: МКД 14.302 илјади), со каматна стапка од 4,6% годишно. Главницата доспева во октомври 2018.
- Континуирана ДО2013/31-1118дк во износ од МКД 0 (2017: МКД 15.372 илјади), со каматна стапка од 4,6% годишно. Главницата доспева во ноември 2018.
- Континуирана ДО2013/35-1218дк во износ од МКД 0 (2017: МКД 2.049 илјади), со каматна стапка од 4,6% годишно. Главницата доспева во декември 2018.
- Континуирана ДО2014/08-0319дк во износ од МКД 2.033 илјади (2017: МКД 2.059 илјади), со каматна стапка од 4,6% годишно. Главницата доспева во март 2019.
- Континуирана ДО2014/18-0824дк во износ од МКД 2.341 илјади (2017: МКД 2.260 илјади), со каматна стапка од 5% годишно. Главницата доспева во август 2024.
- Континуирана ДО2015/18-0525дк во износ од МКД 15.801 илјади (2017: МКД 15.026 илјади), со каматна стапка од 3,5% годишно. Главницата доспева во мај 2025.
- Континуирана ДО2015/35-0825дк во износ од МКД 2.183 илјади (2017: МКД 2.072 илјади), со каматна стапка од 3,5% годишно. Главницата доспева во август 2025.
- Континуирана ДО2016/03-0131дк во износ од МКД 46.024 илјади (2017: МКД 42.460 илјади), со каматна стапка од 4,3% годишно. Главницата доспева во јануари 2031.
- Континуирана ДО2016/23-1031дк во износ од МКД 5.755 илјади (2017: МКД 5.289 илјади), со каматна стапка од 4,3% годишно. Главницата доспева во октомври 2031.
- Континуирана ДО2017/05-0132дк во износ од МКД 1.641 илјади (2017: МКД 1.501) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во јануари 2032.
- Континуирана ДО2017/08-0332дк во износ од МКД 4.376 илјади (2017: МКД 4.002) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во март 2032.
- Континуирана ДО2017/14-0532дк во износ од МКД 2.083 илјади (2017: МКД 1.903) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во мај 2032.
- Континуирана ДО2017/20-0732дк во износ од МКД 14.167 илјади (2017: МКД 12.931) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во јули 2032.
- Континуирана ДО2017/19-0732дк во износ од МКД 10.876 илјади (2017: МКД 9.929) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во јули 2032.
- Континуирана ДО2017/27-0932дк во износ од МКД 4.345 илјади (2017: МКД 3.963) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во септември 2032.
- Континуирана ДО2017/32-1032дк во износ од МКД 2.177 илјади (2017: МКД 1.985) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во октомври 2032.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

14 Хартии од вредност (продолжува)

Во износот на обврзниците е вклучена и камата од МКД 3.609 илјади (2017: МКД 4.399 илјади).

Објективната вредност на континуираните обврзници е проценета врз основа на параметри како што се каматните стапки и дисконтираните идни парични текови, користејќи ги стапките кои се тековно важечки за должнички инструменти под слични услови, кредитниот ризик и периодот на доспевање. Проценетата објективна вредност на континуираните обврзници е повисока, споредено со нивната амортизирана набавна вредност, за МКД 12.057 илјади.

15 Останати финансиски средства

	2018	2017
Однапред пресметани приходи (управувачка провизија)	11.338	9.848
Побарување за надоместок од придонеси	689	1.050
Останати побарувања	-	-
	12.027	10.898

16 Останати средства

	2018	2017
Однапред платени трошоци	559	233
Залиха на резервни делови	-	167
Останати средства	122	46
	681	446

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

17 Материјални вложувања

Набавната вредност на материјалните вложувања, соодветната амортизација и сегашната вредност на 31 декември 2018 година е прикажана подолу:

	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Набавна вредност				
Состојба на				
01.01.2018	3.255	6.219	3.665	13.139
Нови набавки	-	2.071	49	2.120
Расходување	-	-	(89)	(89)
Состојба на				
31.12.2018	3.255	8.290	3.625	15.170
	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Исправка на				
вредност				
Состојба на				
01.01.2018	3.191	5.134	3.554	11.879
Амортизација за годината	64	485	54	603
Расходување	-	-	(89)	(89)
Состојба на				
31.12.2018	3.255	5.619	3.519	12.393
	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Сметководствена				
вредност				
Состојба на				
01.01.2018	64	1.085	111	1.260
Состојба на				
31.12.2018	-	2.671	106	2.777

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
 Белешки кон финансиските извештаи
 на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

17 Материјални вложувања (продолжува)

	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Набавна вредност				
Состојба на				
01.01.2017	4.339	6.007	3.954	14.300
Нови набавки	-	741	32	773
Расходување	(1.084)	(529)	(321)	(1934)
Состојба на				
31.12.2017	3.255	6.219	3.665	13.139
Исправка на вредност				
Состојба на				
01.01.2017	3.684	5.242	3.795	12.721
Амортизација за годината	335	421	68	824
Расходување	(828)	(529)	(309)	(1.666)
Состојба на				
31.12.2017	3.191	5.134	3.554	11.879
Сметководствена вредност				
Состојба на				
01.01.2017	655	765	159	1.579
Состојба на				
31.12.2017	64	1.085	111	1.260

На 31.12.2018 година Друштвото нема дадено материјални средства како залог.

На 31.12.2018 година бруто сметководствената вредност на целосно амортизирани материјални средства, кои сè уште имаат употребна вредност изнесува МКД 11.573 илјади.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

18 Нематеријални вложувања

	<u>Софтвер и лиценци</u>
Набавна вредност	
Состојба на 01.01.2018	18.016
Нови набавки	386
Расходување	(878)
Состојба на 31.12.2018	17.524
Амортизација	
Состојба на 01.01.2018	15.326
Амортизација за годината	1.156
Расходување	(878)
Состојба на 31.12.2018	15.604
Сегашна вредност	
На 1 Јануари 2018	2.690
На 31 Декември 2018	1.920
	<u>Софтвер и лиценци</u>
Набавна вредност	
Состојба на 01.01.2017	17.540
Нови набавки	874
Расходување	(398)
Состојба на 31.12.2017	18.016
Амортизација	
Состојба на 01.01.2017	14.633
Амортизација за годината	1.091
Расходување	(398)
Состојба на 31.12.2017	15.326
Сегашна вредност	
На 1 Јануари 2017	2.907
На 31 Декември 2017	2.690

На 31.12.2018 година бруто сметководствената вредност на целосно амортизирани нематеријални средства, кои сè уште имаат употребна вредност изнесува МКД 11.526 илјади.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се прикажани во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

19 Останати финансиски обврски

	2018	2017
Обврски спрема добавувачи	1.447	631
Пресметани трошоци	11.355	10.638
Останати обврски	56	16
	12.858	11.285
Тековни	12.858	11.285
Нетековни	-	-

20 Обврски за користи на вработените

	2018	2017
Обврски за резервирања за користи на вработени	1.629	1.493
	1.629	1.493

Друштвото прави Резервирања за користи за вработените: јубилејни награди и отпремнина за пензионирање. Износот на резервирањата за јубилејни награди и отпремнина за пензионирање се утврдува земајќи ги предвид следните претпоставки:

- Дисконтен фактор од 2% (за период од 1 до 9 години) и 3,4% (за период од 10+ години) (2017: 1,85% и 3,9%).
- Број на вработени подобни за правото на користи и
- Идните зголемувања на платите имајќи го во предвид општиот индекс на зголемување на плати, промоциите и зголемувањата на платите како резултат на зголемување на минатиот труд. Користена е стапка за долгорочен раст на плати од 3,11% (2017: 3,09%).

2018	Отпремнина за пензионирање	Јубилејни награди	Вкупно
Состојба на 1 Јануари	418	1.075	1.493
Нови резервации	44	374	209
Искористени резервации	-	(133)	(133)
Зголемување во дисконтираниот износ	10	32	42
Трансфер во останата сеопфатна добивка	(191)	-	18
	281	1.348	1.629
Тековни	-	-	-
Нетековни	281	1.348	1.629

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се прикажани во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

20 Обврски за користи на вработените (продолжува)

2017	Отпремнина за пензионирање	Јубилејни награди	Вкупно
Состојба на 1 Јануари	299	911	1.210
Нови резервации	40	150	190
Искористени резервации	-	(19)	(19)
Зголемување во дисконтираниот износ	10	33	43
Трансфер во останата сеопфатна добивка	69	-	69
	418	1.075	1.493
Тековни	-	-	-
Нетековни	418	1.075	1.493

21 Останати обврски

	2018	2017
Обврски спрема вработени	3.786	9.546
	3.786	9.546

22 Одложени даноци

Одложен данок се пресметува заради привремените разлики помеѓу вредностите кои се користат како основа заради оданочување и сметководствените вредности на средствата и обврските заради финансиско известување. Тековната важечка даночна стапка е користена за утврдување на одложениот данок на добивка.

	Средства		Обврски	
	2018	2017	2018	2017
Хартии од вредност-расположливи за продажба	-	-	(1.313)	(472)
			(1.313)	(472)
Тековни			(1.313)	(472)

Движење на одложените даночни обврски:

	На 1 јануари 2018	Признаен во БУ	Признаен во останата сеопфатна добивка	На 31 декември 2018
	Хартии од вредност-расположливи за продажба	472	-	841
Одложени даночни обврски	472	-	841	1.313

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се прикажани во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

23 Основна главнина

На 31 декември 2018 година, основната главнина на Друштвото се состои од 21.200 акции (31 декември 2017 година: 21.200 обични акции). Номиналната вредност по акција изнесува 100 ЕУР искажана во денарска противвредност по среден курс на Народна Банка на Република Македонија на денот на издавањето на акциите.

Акциите носат право на глас во Собранието на Друштвото, право на исплата на дел од добивката (дивиденда) и право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата односно стечајната маса на Друштвото. Секоја акција на имателот му носи право на еден глас на собранието на акционери.

Акционер	Број на акции	Вредноста на акција во ЕУР	Вредност во ЕУР	Учество во %
Позаваровалница Сава ДД	21.200	100	2.120.000	100%
ВКУПНО	21.200		2.120.000	

Вкупната вредност на основната главнина изразена во МКД, по среден курс на Народна Банка на Република Македонија на денот на издавањето на акциите изнесува МКД 130.001 илјади.

24 Акумулирана добивка

	2018	2017
Акумулирана добивка- ограничена за распределба	255.322	203.524
Акумулирана добивка- слободна за распределба	104.911	97.944
	360.233	301.468

Согласно законските барања, капиталот на Друштвото треба да изнесува најмалку ЕУР 6.800 илјади (МКД 418.166 илјади), кога средствата на двата фонда со кои управува Друштвото ќе имаат вредност помеѓу ЕУР 500.000 илјади и ЕУР 600.000 илјади. Акумулираната добивка, како дел од капиталот има значајно влијание во достигнувањето на овој износ. Друштвото е должно во секое време да го одржува овој износ на главнина, па според тоа акумулираната добивка не може целосно да се распредели на акционерите.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се прикажани во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

25 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти на Друштвото согласно член 3, став 5 од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и член 4, став 12 од Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување се: Сава Ре дд Љубљана, Сава осигурување а.д Скопје, Сава стејшн Скопје, Сава осигурување Подгорица, како и членовите на клучниот менаџерски персонал. Состојбата на вкупните вложувања и вкупниот обем на остварени трансакции со поврзаните субјекти изнесуваат:

Сава осигурување АД Скопје

	2018	2017
<i>Извештај за сеопфатна добивка</i>		
Осигурување на материјални средства -опрема	10	11
Доброволно здравствено осигурување	128	-
Премии за осигурување на менаџери	133	177
Други премии за осигурување	20	60
	291	248

	2018	2017
Побарувања и обврски		
Обврски за извршени услуги	393	-

Сава Осигурување Подгорица

	2018	2017
<i>Извештај за сеопфатна добивка</i>		
Префактурирање на т-ци за службено патување	22	-

Сава Стејшн Скопје

	2018	2017
<i>Извештај за сеопфатна добивка</i>		
Услуги за регистрација	2	5

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2018

(сите износи се прикажани во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Трансакции со клучниот менаџерски персонал

Вкупните надомести на клучниот менаџерски персонал на Друштвото вклучени во Трошоци за вработените (белешка 9) се како што следува:

	2018	2017
Краткорочни користи за клучниот менаџерски персонал	21.022	16.553
Долгорочни користи за клучниот менаџерски персонал	70	2.086

Вкупните надомести на членовите на Надзорниот Одбор, кои не се вработени во Друштвото, вклучени во Останати нематеријални расходи (белешка 10) се како што следува:

	2018	2017
Надомести за членови на НО (надворешни лица)	238	145

26 Обврски по основ на оперативен лизинг

Обврските по основ на оперативен лизинг произлегуваат од договорите за оперативен лизинг со НЛБ Банка АД Скопје.

	2018	2017
До една година	3.360	.360
Од една година до пет години	-	-
Над пет години	-	-
Вкупно	3.360	3.360

27 Неизвесни обврски

Во тек се две судски постапки против Друштвото, за утврдување на ништовност на договори за членство во задолжителен пензиски фонд. Во случај на судска пресуда во корист на тужителите, средствата на тужителите ќе се пренесат од задолжителниот пензиски фонд во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Р.Македонија, а Друштвото ќе ги сноси само судските трошоци за постапка. Во месец јануари 2019 година тужителите доставија Изјави за престанување на членство во задолжителниот пензиски фонд, по што престана нивното членство. Судот треба да одлучи кој ќе ги сноси трошоците, со оглед на тоа да ниту една страна не успеала во спорот (настанале законски измени по кои споровите станаа беспредметни).

(сите износи се прикажани во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

28 Настани по датумот на известување

Измена на Закон за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување

Во Сл. Весник на Р. Македонија бр. 245/2018, од 28.12.2018 година, со примена од 01.01.2019 година објавена е Измена на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.

Позначајни измени:

- S** се менуваат критериумите за членство во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, односно се брише критериумот за прво вработување после 01.01.2003 година и се заменува со нов критериум за членство – сите осигуреници кои по 1 јануари 2019 година при првото пристапување во задолжително пензиско и инвалидско осигурување се помлади од 40 години, како единствен критериум за влез во втор столб.
- S** се вршат измени во одредбите кои се однесуваат на категории на осигуреници со стаж на осигурување со зголемено траење (бенифициран стаж). Овие членови ќе бидат исклучени од членство во втор столб, поради краткиот период на осигурување и раното пензионирање (бенифициран стаж).
- S** се вршат измени во одредбите кои се однесуваат на тековните членови на задолжителните пензиски фондови родени пред 1 јануари 1967 година - да им престане членството во задолжителните пензиски фондови и да се вратат во осигурување само во прв пензиски столб.
- S** се воведува месечен надоместок за Фондот на пензиско и инвалидско осигурување на Македонија, на товар на пензиските друштва во износ од 0,1%, од секој уплатен придонес во задолжителниот фонд, со кој управува Друштвото.

Согласно законските одредби, сметките на вкупно 13.369 членови во задолжителниот пензиски фонд, родени пред 1 јануари 1967 година и оние со бенифициран стаж, се затворени на 1 јануари 2019, а нивните средства во износ од околу 2,2 милијарди МКД ќе се трансферираат кон Фондот на пензиско и инвалидско осигурување на Македонија, sukcesивно во период од 6 месеци, до 30 Јуни 2019 година.

На 1 Октомври 2019 година, ќе се изврши затворање на сметките на сите членови кои по сопствен избор пристапиле во задолжителниот фонд, а не доставиле изјава за прекинување или продолжување на членството во задолжителниот фонд. Рокот за префрлање на средствата во ПИОМ за овие членови е 31 Октомври 2019 година.

Друштвото е во фаза на оценка на ефектите, кои овие измени ќе ги имаат врз резултатот на Друштвото, во 2019 година и понатаму.

(сите износи се прикажани во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

28 Настани по датумот на известување (продолжува)

Измени во даночната регулатива

Во Сл.весник на Р. Македонија бр. 241/2018, од 26.12.2018 година објавен е Закон за данок на личен доход. Законот е со примена од 1 јануари 2019 година.

Позначајни измени:

- Се врши поделба на доходот на две групи:
 - Доход од работа (доход од труд) вклучително и доход од авторски права, доход од самостојна дејност и продажба на сопствени земјоделски производи. Кај овие видови на доход се воведува прогресивно оданочување.
 - Доход од капитал. Кај овој вид на доход се воведува единствена стапка за оданочување од 15%.
- Се врши зголемување на даночното намалување кај платите и пензии;
- Промени во приходите на кои не се плаќа данок;
- Намалување на даночното ослободување кај приходите од авторски права и доход од закуп.

Во Сл.весник на Р. Македонија бр. 248/2018 од 31.12.2018 објавен е Закон за дополнување на Законот за данок на добивка. Измените на Законот за данок на добивка, ќе бидат во примена од 1 јануари 2019 година, односно ќе се применуваат при составување на Даночниот биланс за 2019 година и понатаму.

Позначајни измени:

- Се вршат позначајни измени во делот на непризнати расходи;
- Се менуваат условите под кои се користи намалување на пресметаниот данок по основ на донации во спортот;
- Се врши допрецизирање на утврдувањето на даночната основа за пресметување на данокот на добивка;
- Се менува даночниот третман на одобрените заеми;
- Се врши доуредување на одредбите кои се однесуваат на трансферните цени;
- Промени во даночниот третман на трошоците за исправка на вредноста на ненаплатените побарувања;
- Извршено е намалување на критериумот за тенка капитализација;
- Направено е појаснување во врска со правото на намалување на даночната основа по основ на реинвестирана добивка;
- Други измени.

(сите износи се прикажани во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

28 Настани по датумот на известување (продолжува)

Измена на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување

Во Сл. Весник на Р. Македонија бр. 247/2018, од 31.12.2018 година, со примена од 01.01.2019 година, објавена е Измена на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување.

Со измената се пропишува стапката по која ќе се пресметува и плаќа придонес за задолжително пензиско и инвалидско осигурување да изнесува 18,8% (18,4% во 2019 година), односно стапката по која се плаќа придонес за здравствено осигурување да изнесува 7,5% (7,4% во 2019 година).

Промена на Банка чувар на имот

Во 2018 година, Друштвото започна постапка за добивање на согласност за промена на Банка чувар на имот, пред Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување. Барањето за добивање на согласност, со пропратната документација, е доставено до Агенцијата во декември 2018 година, а согласноста е добиена на 31 јануари 2019 година. На 21 февруари 2019 година, склучени се Договори за вршење работи чувар на имот на пензиските фондови со НЛБ Банка АД Скопје, кои ќе стапат во сила по извршен пренос на средствата на фондовите кај новата банка чувар на имот. Преносот ќе се изврши во рокови и на начин утврден во законската регулатива.

Други измени

На 8 Јануари 2019 година, започна котацијата на државните обврзници на Официјалниот пазар на Македонската берза за хартии од вредност. Континуираните обврзници, кои Друштвото ги држи во портфолио расположливи за продажба, се вреднуваат по објективна вредност, која се утврдува со користење на пазарни претпоставки, во отсуство на пазарна цена. Со почеток на котацијата и со појава на пазарна цена, континуираните обврзници кои ќе добијат пазарна цена, ќе се вреднуваат по пазарна цена.

Во февруари 2019 година Заваровалница Триглав д.д. од Република Словенија достави Барање за основање на друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови. Процесот за основање ќе се одвива под целосна контрола од страна на Агенцијата согласно македонското законодавство.